

Beretning for 2013

Vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelses- kvalifikationer m.v.

**Beretning for 2013 om vurdering og anerkendelse af
udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.**

Udgivet af

Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 43
1260 København K
Telefon: 7231 7800
E-mail: uds@uds.dk
www.ufm.dk

Foto

Jeppe Carlsen

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

Juni 2014

ISSN (elektronisk publikation): 2245-9995

Indhold

1. Resumé	5
1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	5
1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv	6
2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	7
2.1 Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer	7
2.2 Almindelige vurderinger	9
2.2.1 Vurderingernes sigte	9
2.2.2 Ansøgerne	10
Køn	10
Alder	10
Nationalitet	10
2.2.3 Uddannelsernes oprindelse	11
2.2.4 Uddannelsernes faglige retning	12
2.2.5 Uddannelsernes niveau	12
2.2.6 Uddannelsernes alder	13
2.2.7 Sagsbehandlingstid	13
2.3 Vurderinger til brug for greencardafgørelser	13
2.3.1 Uddannelsesindehavernes nationalitet	14
2.3.2 Uddannelsernes oprindelse	14
2.3.3 Uddannelsernes niveau	14
2.3.4 Uddannelsernes faglige retning	14
2.3.5 Uddannelsernes alder	15
2.3.6 Sagsbehandlingstid	15
2.4 Turbovurderinger for virksomheder	16
2.5 Ph.d.-ansættelser	16
2.6 Adgangsgivende eksaminer	16
2.6.1 Eksamenshåndbog	16
2.6.2 Henvendelser	17
2.6.3 Arrangementer	17
2.7 SU til udlandet og udlandsstipendier	17
2.8 International Citizen Service	18
2.9 Transparens og sammenlignelighed	18
2.9.1 Kvalifikationsrammer	18
2.9.2 ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System	19
2.9.3 ECVET – European Credit system for Vocational Education and Training	19
2.9.4 Europass og Europæisk Kvalifikationspas	20
2.10 Kvalifikationsnævnet	20
2.10.1 Modtagne klagesager	20
2.10.2 Klagesager behandlet i 2013	21
2.10.3 Principielle overvejelser om merit	22
Uddannelsesinstitutionens meritpraksis	22
Udenlandske studiepoint (credits)	22

Anerkendelse af realkompetence	23
2.10.4 Kvalifikationsnævnets synlighed	23
2.11 Internationalt samarbejde om anerkendelse	23
2.11.1 ENIC/NARIC-samarbejdet	23
2.11.2 Europæisk håndbog for anerkendelse	24
2.11.3 Udvikling af NARIC-kontorerne	24
2.11.4 Lissabonkonventions-komiteen	24
2.11.5 Bologna-processen og opfølgning på Bukarest-kommunikatet	25
Strukturelle reformer	25
Automatisk anerkendelse	25
2.11.6 Anerkendelse af fællesgrader	25
2.11.7 Nordisk samarbejde	26
2.11.8 Dansk-tysk fælleserklæring om erhvervsuddannelser	26
2.11.9 International videndeling	26
3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv	27
3.1 Introduktion	27
3.1.1 Anerkendelsesregler på det lovregulerede område	27
Anerkendelsesdirektivet	27
Nordiske overenskomster	28
Andre EU-regler og internationale regler	28
Øvrige regler	28
3.1.2 Koordinatorfunktionen	28
3.1.3 Kontaktpunktsfunktionen	29
3.2 Information om de lovregulerede erhverv	29
3.2.1 Informationssystemet for det Indre Marked	30
3.2.2 SOLVIT-samarbejdet	30
3.3 Erhverv og myndigheder	31
3.4 De kompetente myndigheders afgørelser	33
3.4.1 Udviklingen inden for de enkelte erhverv	34
Sundhedserhvervene	36
Søfarterhvervene	36
3.4.2 Sagsbehandlingstid	37
3.5 Pligtmæssig vurdering	37
3.5.1 Sagsbehandlingstid	38
3.6 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande	38
3.7 Revision af anerkendelsesdirektivet	40
3.7.1 Det Europæiske Erhvervspas (EPC)	40
3.7.2 Transparensinitiativet	41
3.7.3 Øvrige nye regler	42
Advarselssystem	42
Uddannelseskrav	42
Mere automatisk anerkendelse	42
Delvis anerkendelse	42
Hurtigere procedurer	42
3.7.4 Konference om direktivrevisionen	42
3.8 Nordisk samarbejde	43
3.9 Konkurrencepakken	44

1. Resumé

Efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver uddannelses- og forskningsministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Beretningen omhandler:

1. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit m.v. (kapitel 2)
2. Anerkendelse med henblik på adgang til at udøve lovregulerede erhverv, herunder samspillet mellem Styrelsen for Videregående Uddannelser og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for brugen af anerkendelsesordningerne, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan myndighederne løbende arbejder på at forbedre adgangen til hurtig og fair anerkendelse. Procenttal er rundet af til nærmeste hele tal.

1.1 Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Hos Styrelsen for Videregående Uddannelser kan borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. få vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer og andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer.

Styrelsen foretog i 2013 omkring 5.600 vurderinger til brug i forskellige sammenhænge ud fra brugernes behov (12 pct. flere end året før), herunder navnlig:

- 1.782 almindelige vurderinger af udenlandske uddannelser (5 pct. flere end året før)
- 2.999 vurderinger til brug for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings afgørelser om opholdstilladelse til højt kvalificerede udlændinge efter greencard-ordningen (17 pct. flere end året før)
- 582 hotline-svar på uddannelsesinstitutioners henvendelser om konkrete udenlandske adgangsgivende eksaminer (4 pct. flere end året før).

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var for almindelige vurderinger 34 dage (mod 35 året før), for greencard-relaterede vurderinger 18 dage (mod 16 dage året før) og for hotline-svar 1 dag (uændret). Virksomheder har mulighed for at få en særlig ”turbovurdering” på højst 5 arbejdsdage, således at vurderingerne kan bruges ved udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler, og disse vurderinger blev i 2013 leveret på i gennemsnit 3 arbejdsdage.

Kvalifikationsnævnet behandler klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit m.v. I 2013 modtog nævnet 28 klager (mod 27 i året før). 43 procent af klagerne vedrørte merit på baggrund af udenlandske uddannelseskvalifikationer, 46 procent merit på baggrund af danske uddannelseskvalifikationer, og 11 pct. anerkendelse af realkompetence. 20 sager endte med en afgørelse, og i omkring halvdelen af dem fik klageren helt eller delvist medhold.

Internationalt har Danmark deltaget aktivt i anerkendelsessamarbejdet i Bologna-processen og de internationale netværk på området. Et af resultaterne i 2013 var en fælles europæisk anerkendeshåndbog med fokus på optagelse af studerende med udenlandske kvalifikationer og meritvurdering af studieperioder gennemført i udlandet. Den nye håndbog er en institutionsrettet udgave af den anerkendeshåndbog, som i 2012 blev anbefalet af Bologna-ministerkonferencen i Bukarest.

1.2 Anerkendelse til lovregulerede erhverv

De kompetente myndigheder, der tager stilling til autorisation og lignende godkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer, havde i 2013 en lille stigning i antallet af afgørelser. De traf 1.418 afgørelser, hvilket var 7 procent flere end året før. Stigningen skete især inden for erhverv under Arbejdstilsynet og Styrelsen for Videregående Uddannelser. Afgørelserne fordelte sig omtrent som året før med 68 procent positive afgørelser, 8 procent negative afgørelser og 24 procent betingede godkendelser.

Sagsbehandlingstiden hos de kompetente myndigheder var i 2013 generelt stort set uændret i forhold til året før. Ifølge indberetningerne blev sagsbehandlingstiden holdt under tre måneder i ca. 92 procent af sagerne.

Der blev i 2013 indgivet 806 anmeldelser fra EU/EØS-tjenesteydere, som ønskede at levere tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv. Antallet af anmeldelser har været stigende hvert år siden 2010 og vedrører for 97 procents vedkommende erhverv under Arbejdstilsynet.

I efteråret 2013 blev anerkendelsesdirektivet (2005/36/EF) revideret, idet EU-Parlamentet og Rådet vedtog direktiv 2013/55/EU. Revisionen af anerkendelsesdirektivet medfører en række ændringer og opdateringer vedrørende anerkendelsen af erhvervsmæssige kvalifikationer, blandt andet indførelse af et "europæisk erhvervspas" på udvalgte erhvervsområder og en gennemgang af alle lovregulerede erhverv for at sikre deres gennemsigtighed og berettigelse.

De nye regler skal senest være gennemført i dansk lovgivning den 18. januar 2016. Arbejdet er sat i gang og koordineres af Uddannelses- og Forskningsministeriet ved Styrelsen for Videregående Uddannelser. Regeringen har i forvejen iværksat en gennemgang af lovregulerede erhverv i Danmark med henblik på en ophævelse af unødvendig regulering. Gennemførelsen af direktivet spiller desuden sammen med nordiske initiativer for at overvinde grænsehindringer på arbejdsmarkedet.

2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

Styrelsen for Videregående Uddannelser er det centrale sted, hvor borgere, virksomheder, institutioner, myndigheder m.fl. kan få vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer samt andre former for information og rådgivning om international anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer. Opgaverne som vurderingsmyndighed og som videns- og informationscenter for vurdering og anerkendelse varetages på grundlag af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. og Lissabon-konventionen.¹

Dette kapitel beskriver udviklinger vedrørende styrelsens vurderings- og rådgivningsvirksomhed, anerkendelsen af realkompetencer, redskaberne til transparens og sammenlignelighed, Kvalifikationsnævnets behandling af klager over meritafgørelser m.v. og det internationale samarbejde om anerkendelse.

2.1 Vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer

Styrelsen for Videregående Uddannelser leverer forskellige typer vurderinger og udtalelser om udenlandske uddannelseskvalifikationer tilpasset brugernes behov. Tabel 1 og figur 1 nedenfor viser udviklingen inden for de enkelte sagstyper, som beskrives nærmere i de følgende afsnit.²

Tabel 1
Afsluttede vurderinger og udtalelser efter sagstype

Sagstype	2009	2010	2011	2012	2013	Ændring seneste år	
Almindelig vurdering	1.964	1.953	2.051	1.698	1.782	84	5%
Greencard-relateret vurdering	928	5.458 ³	1.932	2.570	2.999	429	17%
Turbovurdering for virksomheder	–	–	–	21	67	46	219%
Kvikvurdering ph.d.-ansættelse	–	91	74	86	118	32	37%
Hotline-svar om adgangsgivende eksaminer	435	461	541	559	582	23	4%
Pligtmæssig vurdering	62	57	43	54	53	-1	-2%
I alt	3.389	8.020	4.641	4.988	5.601	613	12%

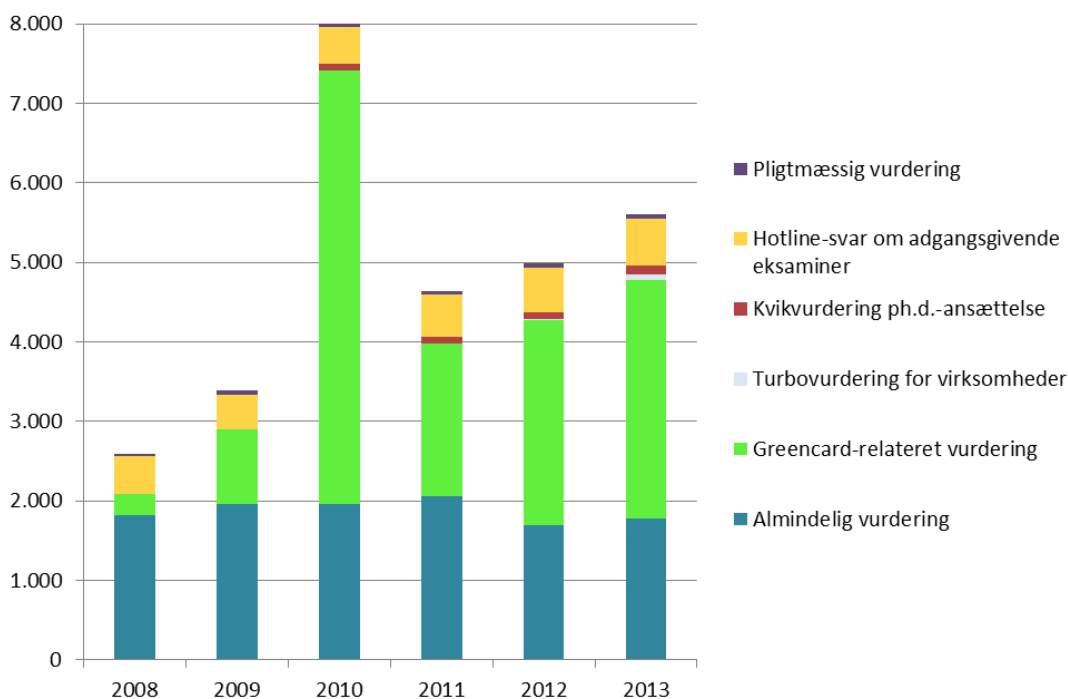
¹ Se lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007 og bekendtgørelse af konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen (BKI nr. 28 af 2. oktober 2003).

² Styrelsens vurderingstilbud er beskrevet på ufm.dk/anerkendelse.

³ Styrelsen modtog og behandlede i 2010 et exceptionelt antal greencard-relaterede vurderingssager, hvoraf en stor del vedrørte greencardansøgninger fra 2009.

Det samlede antal vurderinger m.v. steg i 2013 med 12 procent til 5.601, hovedsagelig på grund af et øget antal vurderinger i forbindelse med greencard-ordningen.

Figur 1: Vurderingssager efter sagstype

Styrelsens almindelige vurderinger kan bruges på arbejdsmarkedet (med undtagelse af de lovregulerede erhverv, se kapitel 3), i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning. I forhold til arbejdsmarkedet indgår styrelsens vurderinger blandt andet i afgørelser om opholdstilladelser til jobsøgning i Danmark efter greencardordningen (se side 13).

Desuden har styrelsen leveret:

- Turbovurderinger til virksomheder i forbindelse med ansættelse (læs om denne ordning på side 16)
- Vurderinger af ph.d.-ansørgeres udenlandske uddannelses kvalifikationer efter kvik-ph.d.-ordningen (se side 16)
- Hotline-svar på uddannelsesinstitutioners henvendelser om konkrete udenlandske adgangsgivende eksaminer (se side 17)
- Pligtmæssige vurderinger af autorisationsansørgeres uddannelses kvalifikationer (se side 37).

Styrelsen tilbyder på internettet en række selvbetjeningsredskaber, som gør det muligt for brugerne (borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og myndigheder) selv at finde vej til de ønskede oplysninger og dermed i en del tilfælde overflødiggør en henvendelse om vurdering. Det drejer sig blandt andet om:

- Landehåndbogen, som giver generelle vurderinger af alle typer uddannelser fra udvalgte lande og beskriver deres uddannelsessystemer (www.ufm.dk/lhb).
- Vurderingsdatabasen, som viser mange af styrelsens konkrete vurderinger af udenlandske uddannelser (www.ufm.dk/vdb).
- Eksamenshåndbogen, som oplyser, hvilke uddannelser fra de forskellige lande der er generelt adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark (www.ufm.dk/ehb).

Styrelsen vurderer i øvrigt udenlandske lærer kvalifikationer med henblik på adgang til at arbejde som lærer i folkeskolen eller gymnasieskolen. Disse afgørelser er behandlet i kapitel 3 om de lovregulerede erhverv.

2.2 Almindelige vurderinger

En almindelig vurdering er med få undtagelser en niveauvurdering: et dokument, som angiver, hvilket dansk uddannelsesniveau og så vidt muligt hvilket dansk uddannelsesområde den udenlandske uddannelseskvalifikation svarer til. Styrelsen udstedte 1.782 almindelige vurderinger i 2013, hvilket var 5 procent flere end i 2012. 1.560 personers uddannelseskvalifikationer blev vurderet i 2013, hvilket var 4 procent flere end året før.⁴ Tabel 2 nedenfor viser udviklingen i antallet af afsluttede sager fordelt på, hvordan sagerne blev behandlet.

Tabel 2

Afsluttede almindelige vurderingssager efter resultat af behandling⁵

Status for afsluttede sager	2009	2010	2011	2012	2013	Ændring seneste år	
Vurdering afsluttet	1.963	1.953	2.051	1.698	1.782	84	5%
Besvaret ved information/vejledning	80	75	63	59	44	-15	-25%
Videresendt eller henvist	94	36	22	23	16	-7	-30%
Behandling afvist	64	72	71	52	50	-2	-4%
Ansøgning trukket tilbage	19	14	11	7	10	3	43%
I alt	2.220	2.150	2.218	1.839	1.902	63	3%

Styrelsen måtte i 50 sager (knap 3 procent) afvise at foretage en vurdering af forskellige grunde, herunder f.eks. at dokumenternes ægthed ikke kunne verificeres, eller at der ikke var tale om en ordinær uddannelse.

Der blev i 2013 oprettet i alt 2.067 sager om almindelig vurdering, hvilket var 5 procent flere end året før. Sagerne vedrørte 1.877 personer.

2.2.1 Vurderingernes sigte

Ansøgerne angiver overvejende beskæftigelsesrelaterede formål med at få en vurdering fra Styrelsen for Videregående Uddannelser. I 2013 gjaldt det 62 procent af sagerne, som det fremgår af tabel 3 nedenfor. Uddannelsesformål var de primære i 38 procent af sagerne.

Tabel 3

Almindelige vurderinger efter formål

Formål	2009	2010	2011	2012	2013
Beskæftigelsesrelaterede	68%	64%	65%	58%	62%
Uddannelsesrelaterede	31%	36%	35%	42%	38%
Andet	1%	0%	0%	0%	0%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%

⁴ Når en ansøger sender flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, vurderes hver enkelt uddannelse. I disse tilfælde registreres derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

⁵ Tallene omfatter ikke sager, der er henlagt på grund af manglende dokumentation fra ansøgeren.

2.2.2 Ansøgerne

I de fleste tilfælde er det uddannelsesindehaverne selv, der beder Styrelsen for Videregående Uddannelser om en vurdering, som de bl.a. kan bruge som bilag til en jobansøgning eller en ansøgning om optagelse på en uddannelse. Det var tilfældet for 92 procent af vurderingerne i 2013.

De øvrige vurderinger er indhentet af offentlige arbejdsgivere, sprogcentre, a-kasser og jobcentre. De fleste arbejdsgivere, der har anmodet om en vurdering, har dog fra 2013 gjort brug af styrelsens såkaldte turbovurderinger (se side 16). Uddannelsesinstitutioner, der ønsker hjælp til at vurdere en uddannelse, benytter oftest styrelsens hotline (se afsnittet om adgangsgivende eksaminer, side 16).

Køn

Det er oftere kvinder end mænd, der får en almindelig vurdering af deres uddannelse. Uddannelsesindehaverne var kvinder i 64 procent af de sager, der blev afsluttet i 2013 (mod 68 pct. året før). Dog var kønsfordelingen mere lige i de tilfælde, hvor vurderingen var til brug for overenskomstmæssig indplacering (55 pct. kvinder). Kvindelige uddannelsesindehavere var i særlig grad overrepræsenterede, når det gjaldt statsborgere fra lande i Europa uden for EU/EØS (74 pct.) og Syd- og Mellemamerika (81 pct.).

Alder

83 procent af de personer, hvis uddannelser blev vurderet i 2013, var under 40 år, og 39 procent var under 30 år. Fordelingen var stort set uændret i forhold til tidligere år.

Nationalitet

Godt halvdelen af uddannelsesindehaverne i de almindelige vurderinger, styrelsen foretog i 2013, var statsborgere i tredjelande (52 pct.), herunder især lande i Asien og Østeuropa. Danske statsborgere udgjorde 12 procent, mens 36 procent var fra andre EU/EØS-lande. Udviklingen i de sidste fem år fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4

Almindelige vurderinger efter uddannelsesindehavernes statsborgerskab

Region	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Danmark, Færøerne og Grønland	12%	12%	11%	12%	12%	207
EU/EØS	30%	34%	36%	39%	36%	636
Tredjelande	56%	52%	51%	48%	52%	919
Europa i øvrigt	17%	17%	16%	15%	15%	261
Asien	24%	21%	22%	20%	24%	434
Afrika	6%	6%	5%	6%	5%	96
Nordamerika	3%	4%	2%	1%	2%	35
Syd- og Mellemamerika	4%	4%	4%	4%	5%	83
Oceanien	1%	1%	1%	1%	1%	10
Ikke oplyst	2%	2%	3%	1%	1%	20
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.782

2.2.3 Uddannelsernes oprindelse

Styrelsen vurderede i 2013 uddannelser fra 114 lande. Samlet set vedrørte over halvdelen (56 pct.) af vurderingerne uddannelser fra tredjelande, især Asien og Østeuropa. Fordelingen var dermed næsten uændret i forhold til de seneste år, som det fremgår af tabel 5 nedenfor.

Tabel 5

Almindelige vurderinger efter uddannelsernes geografiske oprindelse

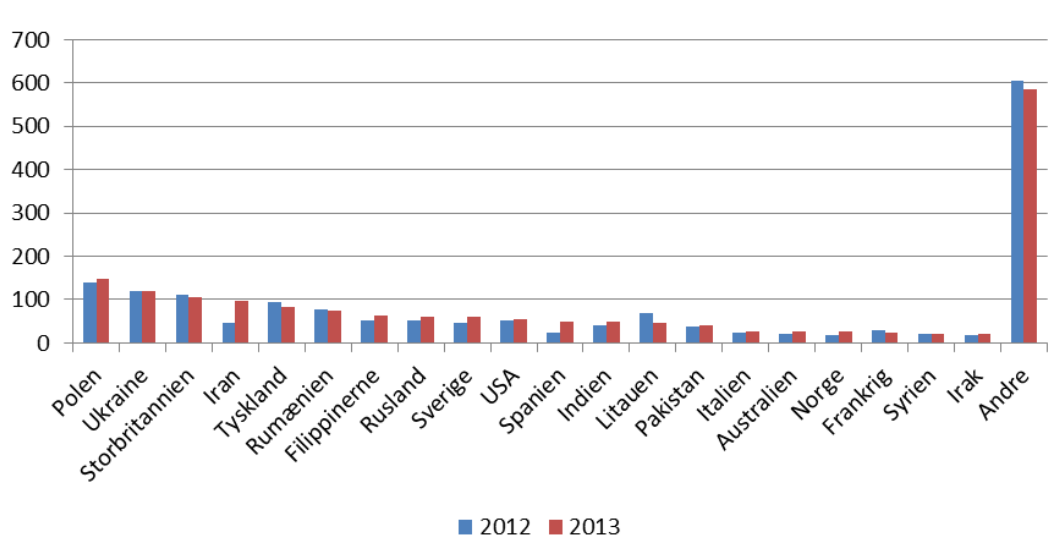
Region	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Færøerne og Grønland	0%	0%	0%	0%	0%	4
EU/EØS	40%	42%	44%	46%	43%	775
Tredjelande	61%	58%	55%	54%	56%	1.003
– Europa i øvrigt	19%	19%	18%	17%	17%	302
– Asien	24%	21%	22%	20%	24%	431
– Afrika	6%	6%	5%	6%	5%	91
– Nordamerika	5%	5%	4%	4%	4%	67
– Syd- og Mellemerika	4%	4%	5%	5%	5%	85
– Oceanien	2%	2%	2%	2%	2%	27
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.782

De tre hyppigst forekommende uddannelseslande var i 2013 ligesom året før Polen, Ukraine og Storbritannien. Derefter kom Iran med en fordobling til 97 vurderinger. Længere nede på listen blev tallet for Spanien fordoblet, mens tallet for Litauen faldt med en tredjedel.

De tyve hyppigst forekommende lande (se figur 2 nedenfor) stod for tilsammen to tredjedele af vurderingerne, mens de ti hyppigst forekommende stod for knap halvdelen af vurderingerne.

Figur 2

Almindelige vurderinger i 2013 efter uddannelsesland (top 20)

2.2.4 Uddannelsernes faglige retning

Tabel 6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig efter uddannelsernes faglige hovedområder. Den faglige fordeling af de vurderede uddannelser var i 2013 omtrent som året før, dog med en lidt større andel tekniske uddannelser og en lidt mindre andel ikke erhvervsrettede. Den største faglige hovedgruppe var fortsat samfunds-, kontor- og handelsuddannelser (herunder erhvervsøkonomi) med 31 procent af vurderingerne.

Tabel 6
Almindelige vurderinger efter faglig hovedgruppe

Faglig hovedgruppe	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Ikke erhvervsrettede uddannelser	13%	14%	17%	16%	14%	258
Pædagogiske uddannelser	6%	6%	6%	5%	6%	105
Humanistiske, religiøse og æstetiske uddannelser	17%	18%	14%	15%	15%	260
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	33%	31%	30%	31%	31%	555
Naturvidenskabelige uddannelser	11%	9%	9%	8%	9%	165
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	10%	13%	15%	14%	16%	287
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	5%	4%	5%	3%	3%	50
Transporttekniske uddannelser	0%	0%	0%	0%	0%	2
Sundhedsuddannelser	4%	6%	5%	7%	6%	100
Uddannelser vedrørende offentlig sikkerhed mv.	0%	0%	0%	0%	0%	0
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.782

2.2.5 Uddannelsernes niveau

Styrelsen for Videregående Uddannelser vurderer de udenlandske uddannelses kvalifikationer i forhold til niveauer i den danske uddannelsesstruktur. Tabel 7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne har fordelt sig på tilnærmede generelle niveauer.⁶

Tabel 7
Almindelige vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau

Niveaubetegnelse	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal	Ændring seneste år	
Grundskoleniveau 7.-10. klasse/årgang	0%	1%	0%	0%	1%	13	8	160%
10. uddannelsesår	2%	2%	2%	2%	2%	35	6	21%
Ungdomsuddannelsesniveau – 11.-12. uddannelsesår	24%	25%	26%	26%	23%	412	-35	-8%
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	11%	9%	9%	9%	9%	159	11	7%
Mellemlange videregående udd./bachelor – 15.-16. uddannelsesår	29%	28%	25%	27%	28%	494	38	8%
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	32%	33%	34%	34%	36%	636	65	11%
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	3%	3%	3%	2%	2%	33	-9	-21%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1782	84	5%

⁶ På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelses kvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse.

I forhold til det seneste par år ses en lille stigning i andelen af vurderinger på videregående uddannelsesniveauer. 74 procent af vurderingerne i 2013 angav et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse mod 72 procent året før. Mere specifikt pegede 19 procent af vurderingerne på et fuldt kandidatniveau, 16 procent på et niveau svarende til bachelorgraden plus et års kandidatstudier, 16 procent på et bachelorniveau, og 11 procent på et professionsbachelorniveau.

Hvad angår vurderinger inden for ungdomsuddannelserne, pegede 9 procent på et niveau svarende til en afsluttet erhvervsuddannelse, og 7 procent på et afsluttet gymnasialt niveau.

2.2.6 Uddannelsernes alder

66 procent af vurderingerne i 2013 blev foretaget mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning, hvilket er 2 procentpoint mere end i 2012. 36 procent af vurderingerne blev foretaget mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning (mod 35 pct. året før).

2.2.7 Sagsbehandlingstid

Sagsbehandlingstiden for almindelige vurderinger var stort set uændret i 2013, hvor den i gennemsnit var på 34,1 dage mod 34,9 dage året før.⁷ Omkring 90 procent af vurderingerne blev ligesom året før gennemført på mindre end to måneder. Kun 15 vurderinger tog over 3 måneder (25 i 2012).

Tabel 8 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder.

Tabel 8

Almindelige vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder

Sagsbehandlingstid	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Mindre end 1 måned	49%	50%	46%	45%	45%	803
Mellem 1 og 2 mdr.	41%	38%	45%	45%	45%	795
Mellem 2 og 3 mdr.	9%	10%	8%	8%	9%	169
Mellem 3 og 4 mdr.	0%	1%	0%	1%	1%	9
Mellem 4 og 5 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	1
Mellem 5 og 6 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	3
Over 6 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	2
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.782

2.3 Vurderinger til brug for greencardafgørelser

Højt kvalificerede udlændinge fra lande uden for EU/EØS har mulighed for at ansøge om tre års opholdstilladelse til at søge arbejde i Danmark efter greencardordningen, som administreres af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR, tidligere Styrelsen for Fastholdelse og Rekruttering). Afgørelserne om opholdstilladelse træffes ud fra et pointsystem, hvor uddannelse er et af de vigtigste kriterier. For at optjene point på uddannelseskriteriet skal ansøgeren have gennemført en uddannelse, der niveaumæssigt mindst svarer til en dansk bacheloruddannelse.

⁷ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøgeren til afgivelsen af en vurdering.

Styrelsen for Videregående Uddannelser vurderer greencardansøgere udenlandske uddannelseskvalifikationer efter anmodning fra STAR, og de to styrelser er i løbende dialog for at sikre en fortsat god behandling af greencardsager.

Udviklingen i antallet af vurderinger fremgår af tabel 1 på side 7. I 2013 gennemførte styrelsen 2.999 vurderinger til brug for greencardsager, hvilket var 17 procent flere end i 2012. Vurderingerne i 2013 vedrørte dog kun 2.351 greencardansøgere, 2 procent flere end året før. Det skyldes, at greencardansøgerne i en del tilfælde har flere uddannelser, og at STAR i en øget andel af sagerne har ønsket at få separate vurderinger af disse uddannelser, det vil sige mere detaljerede oplysninger om den enkelte ansøgers uddannelsesbaggrund end før.

1 procent af de greencard-relaterede vurderinger i 2013 blev foretaget for Udlændingenævnet til brug for behandling af greencardansøgere klager over afslag. I tal var det 39 vurderinger i 2013, en stigning fra 25 i 2012.

I det følgende beskrives de vurderede uddannelser og deres indehavere. Det skal understreges, at det billede, der tegner sig ud fra vurderingssagerne, ikke kan tages som dækkende for alle greencardansøgere, idet STAR ikke i alle tilfælde har behov for at indhente en vurdering hos Styrelsen for Videregående Uddannelser.⁸

2.3.1 Uddannelsesindehavernes nationalitet

Indehaverne af de uddannelseskvalifikationer, der vurderes til brug for greencardafgørelser, er langt overvejende statsborgere i asiatiske lande: 92 procent af vurderingerne i 2013. Det har ikke ændret sig siden 2012, men det har fordelingen mellem de asiatiske lande, især i kraft af en stor stigning i antallet af vurderinger af uddannelser fra Iran. De hyppigst forekommende lande var i 2013 Indien (28 pct. af vurderingerne), Iran (23 pct. mod 10 pct. året før), Pakistan (19 pct.), Nepal (10 pct.) og Bangladesh (7 pct.).

2.3.2 Uddannelsernes oprindelse

Når man ser på, hvor de vurderede uddannelser kom fra, tegnede Asien sig for 63 procent af vurderingerne i 2013, mens 30 procent af vurderingerne vedrørte uddannelser fra EU/EØS-lande. Det skyldes, at greencardansøgerne ofte (om end i mindre grad de iranske) havde taget deres seneste uddannelse i et europæisk land, især Storbritannien (21 pct. af vurderingerne).

2.3.3 Uddannelsernes niveau

Næsten 100 procent af vurderingerne i de greencardrelaterede sager angav i 2013 ligesom tidligere år et helt eller delvist niveau inden for videregående uddannelse. I 25 procent af vurderingerne svarede uddannelsen i niveau nærmest til en bacheloruddannelse, i 37 procent til en bachelorgrad plus et år af en kandidatuddannelse, og i 30 procent til en kandidatgrad.

2.3.4 Uddannelsernes faglige retning

Tekniske uddannelser var i 2013 den største gruppe med 32 procent af vurderingerne, mens samfunds-, kontor- og handelsuddannelser, herunder erhvervsøkonomi, faldt tilbage på en andendele med 27 procent af vurderingerne. Denne forskydning skyldes især det stigende antal iranske, overvejende tekniske uddannelser, der er kommet til vurdering. Fordelingen på faglige hovedgrupper fremgår af tabel 9 nedenfor.

⁸ Greencardordningen er beskrevet på www.nyidanmark.dk/greencard, og statistik vedrørende ordningen findes på www.nyidanmark.dk/da-dk/Statistik/.

Tabel 9

Vurderinger til brug for greencardsager efter faglig hovedgruppe

Faglig hovedgruppe	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Ikke erhvervsrettede uddannelser	2%	3%	3%	5%	141
Pædagogiske uddannelser	3%	3%	1%	2%	51
Humanistiske, religiøse og æstetiske uddannelser	8%	10%	7%	8%	236
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	42%	34%	41%	27%	810
Naturvidenskabelige uddannelser	26%	23%	21%	19%	564
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	11%	17%	21%	32%	949
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	2%	2%	1%	1%	22
Sundhedsuddannelser	6%	7%	6%	8%	226
I alt	100%	100%	100%	100%	2.999

2.3.5 Uddannelsernes alder

86 procent af de greencardrelaterede vurderinger i 2013 blev udstedt mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning, heraf de 51 procent af vurderingerne mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning.

2.3.6 Sagsbehandlingstid

Styrelsens gennemsnitlige sagsbehandlingstid for vurderinger til brug for greencardafgørelser var i 2013 på 17,7 dage (mod 16 dage året før). 64 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end tre uger (mod 67 pct. året før). Tabel 10 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet har fordelt sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder.⁹

Tabel 10

Vurderinger til brug for greencardsager efter sagsbehandlingstid i uger

Sagsbehandlingstid	2009 Pct.	2010 Pct.	2011 Pct.	2012 Pct.	2013 Pct.	2013 Antal
Mindre end 1 uge	18%	15%	14%	10%	13%	376
Mellem 1 og 2 uger	25%	28%	25%	31%	22%	660
Mellem 2 og 3 uger	27%	19%	20%	26%	29%	875
Mellem 3 og 4 uger	19%	13%	16%	28%	22%	672
Mellem 4 og 5 uger	8%	10%	8%	5%	10%	293
Mellem 5 og 6 uger	3%	7%	5%	0%	3%	78
Over 6 uger	1%	7%	12%	0%	2%	45
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.999

Sagsbehandlingstiden er generelt væsentlig kortere i sager til brug for greencardafgørelser end i andre vurderingssager. Det muliggøres blandt andet af, at det er Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, der har ansvaret for at efterprøve ægtheden af de forelagte dokumenter.

⁹ Sagsbehandlingstiden er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra STAR til afgivelsen af en vurdering til brug for STAR's videre sagsbehandling.

2.4 Turbovurderinger for virksomheder

Virksomheder har siden midten af 2012 kunnet få en vurdering af udenlandske uddannelser på højst fem arbejdsdage, det vil sige så kort tid, at vurderingerne kan bruges ved udvælgelsen af ansøgere til jobsamtaler. Denne såkaldte turbovurdering har til formål at gøre det enklere og hurtigere for virksomheder at finde ud af, om en ansøger matcher virksomhedens behov, således at manglende kendskab til andre landes uddannelsessystemer ikke udgør en barriere for at få gavn af udenlandske kvalifikationer.

En turbovurdering er en kort udtalelse, som fortæller, om uddannelsen er offentligt anerkendt i uddannelseslandet, hvilket niveau uddannelsen svarer til i det danske uddannelsessystem, og så vidt muligt hvilket fagligt område uddannelsen svarer til i Danmark.¹⁰

I 2013 blev der foretaget 67 vurderinger, heraf 54 vurderinger for offentlige myndigheder og virksomheder, og 13 for private virksomheder. Det er således især offentlige virksomheder, der har taget ordningen til sig, hvorved de blandt andet har opnået en forkortet sagsbehandlingstid i forbindelse med lønindplacering af nyansatte.

Turbovurderingerne blev i 2013 leveret på i gennemsnit 3,2 arbejdsdage. 94 procent af vurderingerne blev leveret inden for 5 arbejdsdage, heraf de 52 procent samme dag som henvendelsen og 33 procent dagen efter. I de resterende 6 procent af sagerne har styrelsen afventet informationer fra udenlandske samarbejdspartnere for at kunne foretage vurderingen.

2.5 Ph.d.-ansættelser

Når det gælder optagelse og ansættelse af ph.d.-studerende, tilbyder Styrelsen for Videregående Uddannelser såkaldte kvikvurderinger til brug for universiteternes afgørelser. Universiteterne får dermed nemt og hurtigt vurderet uddannelsesniveaue hos de udvalgte ansøgere, som universitetet ønsker at ansætte. Det kræver kun en e-mail til styrelsen, og svaret kommer ofte i løbet af få dage.

Styrelsen leverede i 2013 i alt 118 af disse vurderinger, en stigning på 37 procent fra året før. 43 procent af kvikvurderingerne var bestilt af Københavns Universitet, og 36 procent af Aarhus Universitet. De vurderede uddannelser kom hovedsagelig fra lande i EU/EØS (39 pct.) og Asien (33 pct.).

2.6 Adgangsgivende eksaminer

Danske uddannelsesinstitutioner kan få råd og retningslinjer fra Styrelsen for Videregående Uddannelser ved behandlingen af udenlandske eksamensdokumenter i sager om optagelse på videregående uddannelser. Det sker gennem information på internettet, besvarelse af henvendelser og afholdelse af arrangementer.

2.6.1 Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen på Uddannelses- og Forskningsministeriets netsted (ufm.dk/ehb) beskriver adgangsgivende eksaminer fra 129 lande samt 18 regioner/provinser og 5 internationale studentereksaminer. For hvert land kan man finde en oversigt over de eksaminer, der er adgangsgivende i Danmark, oplysninger til brug for fagniveauvurderinger og karakteromregning foruden en beskrivelse af uddannelsessystemet og en liste over vigtige ord.

¹⁰ Læs mere om turbovurderinger på ufm.dk/anerkendelse/turbo.

2.6.2 Henvendelser

Ud over at slå eksaminer op i Eksamenshåndbogen kan uddannelsesinstitutionerne maile eller ringe til Styrelsen for Videregående Uddannelsers "hotline" for at få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol.

I 2013 besvarede styrelsen 582 henvendelser, hvor uddannelsesinstitutioner ønskede vurdering af et bestemt uddannelsesbevis. Antallet af henvendelser var 4 procent højere end i 2012, hvor styrelsen besvarede 559 henvendelser. Da styrelsen startede sin hotline i 2006, besvarede den 430 henvendelser det pågældende år.

Henvendelserne blev behandlet på gennemsnitligt 0,9 dage i 2013 mod 1,1 dage i 2012. 91 procent af henvendelserne i 2013 blev besvaret på mindre end tre dage, heraf de 79 procent samme dag (mod 72 pct. i 2012), og 10 procent efter en dag (11 pct. i 2012).

62 procent af forespørgslerne i 2013 drejede sig om uddannelsesdokumenter fra EU/EØS-lande og 14 procent lande i Asien. Der blev besvaret flest henvendelser om adgangsgivende eksaminer fra Norge (74 henvendelser), Sverige (62), Storbritannien (37), Island (22) og Tyskland (21). Det svarer overens med, at Norge og Sverige er de to lande, hvorfra der kom flest ansøgere om optagelse på en videregående uddannelse i Danmark i 2013. Derimod var der flere ansøgere fra Bulgarien, Polen og Ungarn end fra Island og Storbritannien, hvilket ikke afspejler sig i henvendelserne.

I tillæg til besvarelsen af henvendelser om konkrete eksamensbeviser giver styrelsen ansøgere og uddannelsesinstitutioner anden rådgivning, såvel telefonisk som skriftligt.

2.6.3 Arrangementer

Styrelsen afholdt i marts 2013 det årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse af ansøgere med udenlandske gymnasiale eksaminer på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Copenhagen Business School og samlede 110 deltagere. Seminaret handlede om engelske, sydeuropæiske og kinesiske eksaminer, svenske fagniveauer, aftaler mellem Danmark og henholdsvis Grønland og Færøerne, sprogkrav ved optagelse på en videregående uddannelse, studieopholdstilladelser samt snyd med eksamensbeviser.

En kursusdag afholdt af styrelsen i maj 2013 gav nye studieadministrative medarbejdere en grundig introduktion til vurdering af gymnasieuddannelser fra Norden og andre nøglelande. De studieadministrative medarbejdere havde samtidig mulighed for at medbringe konkrete uddannelseskvalifikationer.

2.7 SU til udlandet og udlandsstipendier

I henhold til SU-lovgivningen bevilges uddannelsesstøtte til uddannelse i udlandet og udlandsstipendium blandt andet på betingelse af, at uddannelsen og uddannelsesinstitutionen er offentligt anerkendte i studielandet.¹¹

Fra og med 2013 har undersøgelsen af de udenlandske institutioners og uddannelsers status i studielandet været placeret i tilknytning til styrelsens funktion som vurderingsmyndighed. Derigennem udnytter styrelsen den ekspertise, der er opbygget i forbindelse med vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer, og man forebygger problemer med senere vurdering og anerkendelse af den afsluttede uddannelse.

Konkret indebærer ordningen, at Kontoret for Særlig Uddannelsesstøtte indhenter en udtalelse fra Kontoret for Vurdering og Anerkendelse af Udenlandske Uddannelser, for så vidt som der ikke allerede er taget stilling til den påtænkte uddannelse og uddannelsesinstitution. Udta-

¹¹ Se §54, stk.1, i bekendtgørelse nr. 1269 af 17. december 2012 om statens uddannelsesstøtte.

lelsen oplyser om uddannelsens og institutionens status i studielandet samt om uddannelsens niveau i studielandets uddannelsessystem.

I 2013 blev der udarbejdet ca. 3.000 sådanne udtalelser, og kommunikationen om sagerne blev i sommeren 2013 effektiviseret, således at den foregår ved indtastning i systemet for SU-sagsbehandling.

2.8 International Citizen Service

International Citizen Service (ICS) blev oprettet i 2011 i København, Aarhus, Odense og Aalborg. ICS er et samarbejde mellem de 4 kommuner, Statsforvaltningerne, SKAT og Beskæftigelsesministeriet ved Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og Workindenmark. I ICS i Aarhus deltager endvidere lokale expatororganisationer: International Community i Aarhus og Velkomstcentre – Live and Work in North Denmark i Aalborg.

Formålet med ICS er at gøre det enklere og mindre bureaukratisk at etablere et arbejdsliv i Danmark for udenlandske arbejdstagere, medfølgende familie og internationale studerende.

Styrelsen for Videregående Uddannelser tilbyder virtuel vejledning. Medarbejdere i modtagefunktionen i ICS henviser således til det elektroniske vejledningsmateriale på styrelsens hjemmeside om autorisation og godkendelse af uddannelse, niveauvurdering af uddannelse samt studie- og karriereinformation til internationale studerende.

ICS-medarbejdere har adgang til at anvende styrelsens virtuelle redskaber, ligesom styrelsen står telefonisk til rådighed med vejledning af ICS' medarbejdere. Styrelsen er repræsenteret i styregruppen for ICS, der er forankret i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

2.9 Transparens og sammenlignelighed

Anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og kompetencer på tværs af grænserne søges fremmet ved at udvikle redskaber, som gør det lettere at dokumentere, forstå og sammenligne dem: nationale og europæiske kvalifikationsrammer, ECTS, Europass og ECVET.

2.9.1 Kvalifikationsrammer

Uddannelserne i det danske formelle uddannelsessystem har siden 2010 været indplaceret i den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring, og denne har siden 2011 været koblet til den Europæiske Kvalifikationsramme, European Qualifications Framework (EQF).

EQF er en fælles europæisk referenceramme, som skal gøre det lettere at forstå, sammenligne og anerkende kvalifikationer på tværs af forskellige lande og systemer i Europa. Den gensidige anerkendelse skal blandt andet lettes ved, at man via en webportal kan sammenligne kvalifikationsniveauerne mellem landene. Processen med at knytte de nationale kvalifikationsrammer til EQF var ved udgangen af 2013 gennemført i flere end 20 europæiske lande.¹²

På internationalt plan anbefales det at bruge kvalifikationsrammer i anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer – se afsnittet om Lissabon-konventionskomiteen på side 24.

Implementeringen og vedligeholdelsen af den Danske Kvalifikationsramme for Livslang Læring koordineres af et udvalg bestående af Undervisningsministeriet, Kulturministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet. Koordinationsudvalget fik i 2013 gennemført en evaluering af implementeringen af den danske kvalifikationsramme. Evalueringen påviste blandt andet, at studieledere på de videregående uddannelsesinstitutioner generelt har et godt kendskab til den danske kvalifikationsramme. Studielederne påpegede blandt andet, at kvalifikations-

¹² Europa-Kommissionens EQF-portal findes på ec.europa.eu/eqf/.

rammen er et vigtigt redskab i beskrivelsen af læringsudbyttet ved implementeringen af nye uddannelser og udviklingen af de eksisterende uddannelser. Samtidig efterlyser studielederne mere klare retningslinjer og støtte til beskrivelsen af uddannelsernes læringsudbytte.

Styrelsen for Videregående Uddannelser er det danske koordinationspunkt for EQF og informerer om sammenhængen mellem den danske kvalifikationsramme og EQF. Styrelsen deltager i netværksmøder og konferencer med henblik på at udvikle og implementere kvalifikationsrammer i Europa og fremme en læringsudbytte-orienteret tilgang i hele uddannelsessystemet. I 2013 deltog styrelsen i en formandskabskonference i Dublin med oplæg om kvalitetssikring og kvalifikationsrammer og fremme af tilliden til europæiske kvalifikationer på globalt niveau. Styrelsen deltager desuden i et aktivt nordisk netværk om kvalifikationsrammer støttet af Nordisk Ministerråd.¹³

2.9.2 ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System

ECTS er et europæisk pointsystem til meritoverførsel inden for videregående uddannelser. ECTS danner grundlag for, at den studerende kan få godkendt kursus- og uddannelseselementer fra én institution til en anden, herunder også internationalt mellem de institutioner, der benytter systemet.

I Bukarest-kommunikatet fra april 2012 opfordrede de europæiske ministre for videregående uddannelse uddannelsesinstitutionerne til at knytte studiepoint (study credits) til både læringsudbytte og studiebelastning, og til at inkludere opnåelsen af læringsudbytte i procedurerne for bedømmelse af de studerende.

På baggrund af kommunikatet er der nedsat en ad hoc-arbejdsgruppe, som gennem 2013 har arbejdet med at revidere ECTS-brugerguiden, så den fuldt ud tager hensyn til læringsudbytte og anerkendelse af realkompetence, og den nye guide forventes klar i 2015. Ad hoc-arbejdsgruppen ledes af Europa-Kommissionen og sorterer under den arbejdsgruppe vedrørende strukturelle reformer, som omtales på side 25.

2.9.3 ECVET – European Credit system for Vocational Education and Training

ECVET er et europæisk meritoverførselssystem inden for de erhvervsrettede uddannelser. ECVET sætter fokus på læringsudbytte og har to formål: at fremme livslang læring og at øge mobiliteten mellem medlemslandene i Europa.

I Danmark bruges ECVET udelukkende i forbindelse med mobilitet på tværs af landegrænser, dels når vi sender elever ud, dels når vi modtager udenlandske elever inden for de erhvervsrettede uddannelser. ECVET er stadig et nyt system, som er i færd med at blive implementeret både i Danmark og i Europa.

For at understøtte den praktiske implementering af ECVET har Europa-Kommissionen i 2013 taget initiativ til etablering af ekspertnetværk i de enkelte medlemslande. De danske ECVET-eksperter kommer fra forskellige erhvervsuddannelsesinstitutioner og/eller har arbejdet indgående med mobilitet i erhvervsuddannelserne. ECVET-eksperterne formidler viden om ECVET og giver praktiske råd og vejledning til de relevante aktører. Vejledningen foregår på regionale møder og seminarer samt ved besøg på de enkelte erhvervsuddannelsesinstitutioner. I Danmark er det Styrelsen for Videregående Uddannelser, der er sekretariat for ECVET-eksperterne.¹⁴

¹³ Læs mere om kvalifikationsrammerne på www.kvalifikationsrammen.dk.

¹⁴ Nærmere oplysninger om ECVET og ECVET-eksperterne kan findes via www.ufm.dk/ecvet.

2.9.4 Europass og Europæisk Kvalifikationspas

Europass omfatter fem dokumenter, som udarbejdes efter fælles europæiske skabeloner og bruges til at dokumentere den enkeltes kvalifikationer og kompetencer:

- Diploma Supplement, som er et tillæg til eksamensbeviserne for videregående uddannelse
- Certificate Supplement, som er et tillæg til uddannelsesbeviser og svendebreve inden for erhvervsuddannelse og arbejdsmarkedsuddannelse
- Europass Mobilitetsbevis, som dokumenterer læringsophold i udlandet
- Europass CV, der sammenfatter den enkeltes kompetencer
- Europass Sprogpas, der beskriver sprogkundskaber.

Diploma Supplement indeholder oplysninger om den enkelte uddannelseskvalifikation samt en standardbeskrivelse af det danske uddannelsessystem, hvori uddannelsesniveauerne er beskrevet i overensstemmelse med kvalifikationsrammerne.

Certificate Supplement redegør for, hvilke kompetencer man opnår gennem uddannelsen, hvilke typiske job og arbejdsområder uddannelsen kvalificerer til, samt uddannelsens varighed og niveau, herunder niveau i den danske kvalifikationsramme for livslang læring. Der er i 2013 iværksat en ajourføring af Certificate Supplement-dokumenterne.

Som nationalt Europass-center informerer og vejleder Styrelsen for Videregående Uddannelser om Europassredskaberne.¹⁵

2.10 Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit på baggrund af dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Inden for universitetsuddannelserne kan der dog kun klages til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse, hvorimod afgørelser om merit på baggrund af dansk uddannelse og afgørelser om forhåndsmerit skal påklages til det pågældende universitets eget meritankenævn.

Kvalifikationsnævnet tager udgangspunkt i Lissabon-konventionen, hvis bærende princip er, at en udenlandsk uddannelseskvalifikation eller studieperiode skal anerkendes, medmindre der kan påvises væsentlige forskelle i forhold til den tilsvarende kvalifikation eller studieperiode i værtslandet.

Kvalifikationsnævnet omfatter sagkyndige inden for alle de uddannelsesområder, som nævnet behandler klager inden for. I hver enkelt klagesag består nævnet af en formand og mindst to sagkyndige medlemmer, som således udvælges fra sag til sag.

2.10.1 Modtagne klagesager

Med 28 modtagne sager i 2013 forblev aktiviteten på samme niveau som året før, men tallet dækker over en vis forskydning: færre sager om merit på baggrund af dansk uddannelse og flere om merit på baggrund af udenlandsk uddannelse og om anerkendelse af realkompetence. Udviklingen fremgår af figur 3 nedenfor.

¹⁵ Læs mere på www.europass.dk.

Figur 3

Sager modtaget af Kvalifikationsnævnet efter sagstype og år

2.10.2 Klagesager behandlet i 2013

I tabel 11 nedenfor ses, hvad klagesagerne drejede sig om, hvor mange der endte med en egentlig afgørelse fra Kvalifikationsnævnet, og hvilke afgørelser der blev truffet.

Tabel 11

Sager behandlet af Kvalifikationsnævnet i 2012 efter type og udfald

Behandling	Merit på baggrund af udenlandsk uddannelse	Merit på baggrund af dansk uddannelse	Anerkendelse af realkompetence	I alt
Modtaget	12	13	3	28
Afvist, henlagt eller trukket tilbage	3	4	1	8
Afgørelse	9	9	2	20
– <i>Imødekommet</i>	4	5	0	9
– <i>Ikke imødekommet</i>	5	4	0	9
– <i>Tilbud om ny vurdering af realkompetence på institutionen</i>	–	–	2	2

Merit på baggrund af udenlandsk uddannelse var genstand for 12 af de 28 klager. I 9 af de 12 sager var der søgt merit ind i en universitetsuddannelse.

I 13 sager blev der klaget over merit på baggrund af dansk uddannelse. Heraf vedrørte de 6 sager merit ind i professionsbacheloruddannelser som pædagog-, socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelsen. De resterende 7 sager fordelte sig på diplomuddannelser, HD, meritlærer og social- og sundhedsassistent.

Endelig blev der i 3 sager klaget over afslag på anerkendelse af realkompetence. De to sager, hvor der blev truffet afgørelse, drejede sig om henholdsvis grunduddannelse for voksne (GVU) til pædagogisk assistent og gymnasialt fag i Engelsk B. Tidligere har nævnet kun modtaget i alt 11 klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Nævnet har endnu ikke modtaget nogen klager over afgørelser om forhåndsmérit.

Samlet blev 20 af de 28 klagesager i 2013 afsluttet med en afgørelse, hvilket er et fald i forhold til året før, hvor 23 ud af 27 sager endte med en afgørelse. Ud af de 20 sager, der endte med en afgørelse, fik klageren helt eller delvist medhold i 9 klager, mens 9 andre klager ikke blev imødekommet, og 2 blev besvaret ved at give klageren tilbud om en ny vurdering af realkompetence på institutionen. De resterende 8 sager blev afvist af forskellige årsager eller trukket tilbage. I et enkelt tilfælde var det uddannelsesinstitutionen, der trak sagen tilbage for at ændre sin afgørelse og give mérit.

2.10.3 Principielle overvejelser om mérit

Behandlingen af sagerne i 2013 gav i visse tilfælde nævnet anledning til principielle overvejelser om méritoverførsel.

Uddannelsesinstitutionens méritpraksis

Der har i 2013 været flere sager, hvor klager argumenterer ud fra en viden om uddannelsesinstitutionens méritpraksis i tilsvarende sager. Uddannelsesinstitutionen har imidlertid i flere tilfælde ikke svaret direkte på klagers påstand om institutionens méritpraksis. Kvalifikationsnævnet har i disse sager bedt uddannelsesinstitutionen om at gøre rede for sin méritpraksis. Viden om en uddannelsesinstitutionens méritpraksis er relevant både i forhold til sagens oplysning og af hensyn til ligebehandling af méritansøgere.

I en klagesag var uddannelsesinstitutionens afslag på mérit primært begrundet med, at klageren ikke havde fremlagt fagbeskrivelser eller lignende dokumentation for indholdet af sin tidligere uddannelse. Klageren argumenterede med, at institutionen havde tildelt mérit i flere tilsvarende sager. Kvalifikationsnævnet bad uddannelsesinstitutionen om at gøre rede for sin méritpraksis, hvorefter uddannelsesinstitutionen konstaterede, at der var blevet givet mérit i flere tilsvarende sager. Klagesagen endte med, at uddannelsesinstitutionen trak sagen tilbage til fornyet behandling med henblik på at give mérit.

I en anden sag bad Kvalifikationsnævnet uddannelsesinstitutionen redegøre for praksis med at tildele mérit for 4. års-praktikken i professionsbacheloruddannelsen til lærer i folkeskolen. Uddannelsesinstitutionen svarede, at klagerens påstand om, at der gives mérit, hvis den studerende har et halvt års ”selvstændig undervisningserfaring”, var korrekt. Kvalifikationsnævnet endte med at give klager medhold primært med baggrund i, at den studerendes erhvervs erfaring blev vurderet til at udgøre et halvt års selvstændig undervisningserfaring.

Udenlandske studiepoint (credits)

En enkelt sag i 2013 drejede sig om omregning af udenlandske studiepoint (i dette tilfælde credits fra USA) til ECTS-point. I 2010 og 2012 var der også eksempler på denne type sager, hvor studerende ønskede flere ECTS-point overført, end uddannelsesinstitutionens omregning umiddelbart berettigede til. Til forskel fra de tidligere års sager har Kvalifikationsnævnet i dette konkrete tilfælde givet klager medhold i, at uddannelsesinstitutionens omregning var for lav.

Uddannelsesinstitutionen baserede primært sin omregning på den faktor for omregning fra amerikanske credits til ECTS, som fremgik af det amerikanske universitets hjemmeside. Klageren anfægtede denne omregning blandt andet med det argument, at omregningsfaktoren skulle stille det amerikanske universitets egne studerende gunstigere ved méritoverførsel af studier fra Europa. Kvalifikationsnævnet endte med at give klageren medhold, da det blandt andet kunne

konstateres, at et andet dansk universitet anvendte en mere gunstig omregningsfaktor for danske udvekslingsstuderende.

Anerkendelse af realkompetence

Der har i 2013 været 3 klagesager vedrørende anerkendelse af realkompetence. I de to sager, hvori der blev truffet afgørelse, blev det afgjort, at klageren skulle have tilbud om en ny vurdering af realkompetence på institutionen. I forbindelse med den ene sag oplyste Undervisningsministeriet nævnet om, at ”der ikke er formelt krav om, at ansøger skal bestå alle mål i et fag for at kunne få anerkendelse for realkompetencer”.

2.10.4 Kvalifikationsnævnets synlighed

Kvalifikationsnævnet har i 2013 gennemført en informationskampagne over for uddannelsesinstitutionerne for at sikre uddannelsesinstitutionernes kendskab til klagemulighederne. Kvalifikationsnævnet modtager stadig forholdsvis få klager, og sagerne ligger inden for et ret snævert udsnit af uddannelser set i forhold til nævnets kompetenceområde. Det kunne tyde på, at de fleste studerende er tilfredse med de afgørelser, der træffes. Antallet af klagesager til Kvalifikationsnævnet kan dog også være begrænset af, at ikke alle studerende er klar over, at de kan klage over en meritafgørelse.

Kvalifikationsnævnets sekretariat offentliggør løbende oplysninger om alle modtagne sager i en database på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside. Databasen indeholder for hver sag informationer om indholdet af klagen, hvilken type uddannelse og institution klagen drejer sig om, om der er givet medhold eller ej, samt hvilke sagkyndige der har deltaget i behandlingen af sagen. Man finder desuden afgørelsen i dens helhed. Databasen indeholder ikke personlige oplysninger om de studerende, der har klaget. Formålet med at offentliggøre klagerne og nævnets afgørelser er at udbrede kendskabet til Kvalifikationsnævnet og dets praksis.¹⁶

2.11 Internationalt samarbejde om anerkendelse

Danmark har et omfattende samarbejde med andre landes myndigheder og organisationer med henblik på at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer i Danmark og anerkendelsen af danske uddannelseskvalifikationer i udlandet.

2.11.1 ENIC/NARIC-samarbejdet

Gennem ENIC- og NARIC-netværkene samarbejder de nationale kontorer tæt om anerkendelse af videregående uddannelseskvalifikationer. ENIC er Europarådets og UNESCO's anerkendelsesnetværk, mens NARIC hører under Europa-Kommissionen. Netværkene, som har i alt 52 medlemslande, arbejder på grundlag af Lissabon-konventionen, som er den internationale aftale om fair anerkendelse i Europa og en række lande uden for Europa.¹⁷

Styrelsen for Videregående Uddannelser er det danske ENIC/NARIC-kontor, og samarbejdet i netværkene er med til at kvalificere styrelsens vurderinger. Kontorerne udveksler på daglig basis informationer om uddannelsessystemer og eksamensbeviser fra hele verden. Styrelsen har gennem fire år været en del af bestyrelsen i ENIC/NARIC-samarbejdet, frem til netværkenes årlige fællesmøde i Dubrovnik i juli 2013, hvor styrelsen grundet rotationsprincipper trådte ud af bestyrelsen.

¹⁶ Databasen og øvrige informationer om Kvalifikationsnævnet findes på www.ufm.dk/kn.

¹⁷ Danmark ratificerede Lissabon-konventionen i 2003. Læs mere om den på www.ufm.dk/anerkendelse/lk.

2.11.2 Europæisk håndbog for anerkendelse

Et NARIC-projekt udviklede i 2013 en anerkendelseshåndbog rettet mod de videregående uddannelsesinstitutioners arbejde med at optage studerende med udenlandske kvalifikationer og meritvurdere studieperioder gennemført i udlandet: European Area of Recognition Manual for Higher Education Institutions (EAR HEI Manual). Projektet blev gennemført af anerkendelseskontorer i otte EU-lande, heriblandt Styrelsen for Videregående Uddannelser.¹⁸

Håndbogen kommer med en række praktiske anbefalinger, der skal strømline og lette anerkendelsesproceduren på videregående uddannelsesinstitutioner. Den udmønter Lissabonkonventionens principper med en fleksibel tilgang til anerkendelse, hvor det centrale spørgsmål er, om den studerende er rustet til at gennemføre den påtænkte uddannelse.

Det er tanken, at institutionernes medarbejdere kan benytte manualen, uanset om de har større eller mindre erfaring med udenlandske uddannelser. Manualen kan både anvendes som opslagsværk og som indføring i vurderingsarbejds grundbegreber, og teksten er suppleret med trin for trin-diagrammer og konkrete eksempler på god praksis.

Samtidig henvender manualen sig også til ledelsesniveauet med anbefalinger om institutionens overordnede rammer og praksis for anerkendelse. Det anbefales blandt andet at inddrage anerkendelsesprocedurerne i institutionens interne og eksterne kvalitetssikring.

Den nye håndbog er en institutionsrettet udgave af den generelle anerkendelseshåndbog, hvis brug i april 2012 blev anbefalet af ministerkonferencen i det Europæiske Område for Videregående Uddannelse i Bukarest.

2.11.3 Udvikling af NARIC-kontorerne

Et andet NARIC-projekt, "The Changing Roles of NARICs" (CHARONA), har kortlagt de europæiske anerkendelseskontorers placering, bemanding, sammensætning og kompetenceområder. Projektet har påvist en stor diversitet i kontorenes størrelse og bemyndigelse.

Til inspiration for anerkendelseskontorerne i alle de europæiske lande har projektet præsenteret gode eksempler på, hvordan kontorenes kompetencer er blevet nyttiggjort i det internationale uddannelsessamarbejde, i de europæiske kvalifikationsrammenetværk og i nationale sammenhænge. Styrelsen for Videregående Uddannelser har i projektet bidraget med sine erfaringer, herunder samarbejdet med Beskæftigelsesministeriet om greencard-ordningen og samspillet mellem styrelsens vurderinger af uddannelseskvalifikationer og anerkendelsen af erhvervs-mæssige kvalifikationer inden for de lovregulerede erhverv.

2.11.4 Lissabonkonventions-komiteen

I tilknytning til det årlige ENIC/NARIC-møde i 2013 afholdtes det tre-årige møde i Lisbon Recognition Convention Committee – den komité, som har til opgave at monitorere implementeringen af Lissabon-konventionen, diskutere de formelle og juridiske sider af konventionen samt sikre udvikling og opdatering af selve konventionen og de underliggende og støttende tekster til konventionen. Her blev en medarbejder fra Styrelsen for Videregående Uddannelser valgt til næstformand for bestyrelsen.

Lissabonkonventions-komiteens møde vedtog en henstilling om brugen af kvalifikationsrammer ved anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Ifølge henstillingen behøver institutioner og myndigheder, der tager stilling til udenlandske uddannelser, ikke at foretage yderligere undersøgelser af en udenlandsk uddannelses niveau og kvalitet, hvis den udenlandske uddannelse er kvalitetssikret og indplaceret i hjemlandets nationale kvalifikationsramme og denne ramme er knyttet til de europæiske kvalifikationsrammer: den Europæiske Kvalifikationsramme for Livslang Læring (EQF) og Kvalifikationsrammen for det Europæiske Område for

¹⁸ Håndbogen kan hentes på EAR-projektets hjemmeside: www.eurorecognition.eu/Manual/EAR%20HEI.pdf.

Videregående Uddannelse (European Higher Education Area, EHEA). Institutioner og myndigheder med ansvar for anerkendelse bør på den baggrund kunne koncentrere sig om at vurdere den udenlandske uddannelses faglige profil, det vil sige om uddannelsen kan sammenlignes direkte med eksempelvis en bacheloruddannelse i fysik.

Som henstilling har teksten ikke juridisk bindende karakter, og da landene i ENIC/NARIC-samarbejdet har en meget uens udvikling og implementering af kvalifikationsrammer, vil man først om årrække kunne udnytte kvalifikationsrammerne fuldt ud til brug for anerkendelse.¹⁹

2.11.5 Bologna-processen og opfølgning på Bukarest-kommunikeet

Ministrene for videregående uddannelse i 47 lande samarbejder i det Europæiske Område for Videregående Uddannelse (European Higher Education Area, EHEA), også kendt som Bologna-processen.²⁰

I kølvandet på ministerkonferencen i Bukarest i april 2012 blev der i 2013 etableret arbejdsgrupper, der skal sikre fremdriften i det europæiske samarbejde om videregående uddannelse og implementeringen af ministrenes anbefalinger fra Bukarest-kommunikeet. Styrelsen for Videregående Uddannelser repræsenterer Uddannelses- og Forskningsministeriet i to af disse Bologna-arbejdsgrupper.

Strukturelle reformer

Arbejdsgruppen om "Structural Reforms" skal udarbejde forslag til udvikling og implementering af reformer inden for områderne anerkendelse, kvalifikationsrammer, transparens og kvalitets sikring samt forslag til bedre samspil mellem de nævnte områder, herunder brugen af ECTS, fælles akkreditering af uddannelser på tværs af grænserne og øget transparens vedrørende uddannelsernes læringsudbytte og relation til arbejdsmarkedet.

Arbejdsgruppen holdt sit første møde i foråret 2013 og skal i efteråret 2014 aflevere en rapport til Bologna-sekretariatet, med henblik på at sekretariatet forbereder forslag til videre samarbejde til Bologna-ministrenes møde i Jerevan, Armenien i 2015.

Automatisk anerkendelse

Den såkaldte "Pathfinder Group on Automatic Recognition" består af ti lande og skal udvikle forslag til at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelseskvalifikationer i form af bedre anerkendelse af kvalifikationer og mere smidige anerkendelsesprocedurer.

Arbejdsgruppen holdt sit første møde i foråret 2013 og skal i efteråret 2014 færdiggøre sine forslag i en rapport. Diskussionerne har i første omgang drejet sig om bedre anerkendelse gennem øget regionalt samarbejde, herunder en mulig udvidelse af det nordiske anerkendelsessamarbejde med den baltiske region, anbefalinger til uddannelsesinstitutionerne om mere ensartede og fælles procedurer for anerkendelse og lettere adgang til at søge optagelse på kandidatuddannelser på baggrund af udenlandske uddannelser. Arbejdsgruppen diskuterer også anbefalingen af en automatisk anerkendelse af bacheloruddannelser mellem landene i det Europæiske Område for Videregående Uddannelse.

2.11.6 Anerkendelse af fællesgrader

I 2013 afsluttedes et fælles europæisk projekt med henblik på at lette akkreditering og anerkendelse af fællesgrader: "Joint programmes: Quality Assurance and Recognition of Degrees Awarded" (JOQAR). Projektet har udviklet principper for anerkendelse af fællesgrader samt retnings-

¹⁹ Recommendation on the Use of Qualifications Frameworks in the Recognition of Foreign Qualifications kan findes på ENIC/NARIC-hjemmesiden: www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=ena&d=legal.

²⁰ Læs mere om Bologna-processen på www.bologna.dk.

linjer for indholdet af fælles eksamensbeviser og Diploma Supplement. Projektet blev ledet af European Consortium for Accreditation (ECA). Styrelsen for Videregående Uddannelser deltog i den del af projektet, som omhandlede anerkendelse af fællesgrader. Resultaterne og publikationer fra projektet kan findes på ECA's hjemmeside.²¹

2.11.7 Nordisk samarbejde

Der har siden 2003 været et nordisk netværk for anerkendelse af videregående uddannelser, NORRIC-netværket, som samler de nordiske ENIC/NARIC-kontorer. Gennem et forum på netstedet www.norric.org udveksler de nordiske ENIC/NARIC-kontorer løbende informationer og erfaringer for at understøtte kvaliteten i vurderingsarbejdet.

Nordisk Ministerråd bevilgede i foråret 2012 netværket støtte i et år til at gennemføre opfølgningstiltag i form af blandt andet en fælles nordisk konference og nordiske projektgrupper. Igangsættelsen af opfølgningstiltagene blev imidlertid forsinket, hvorfor Nordisk Ministerråd forlængede bevillingsperioden til og med udgangen af 2013.

De nedsatte projektgrupper havde fokus på kvalifikationer fra henholdsvis Afrika, Latinamerika og de arabiske lande samt ingeniørkvalifikationer og lærerqualifikationer. Projektgrupperne gennemførte deres arbejde i 2013. Desuden blev der i slutningen af 2013 afholdt "peer learning"-workshops om informationsstrategier i anerkendelsesarbejdet samt om organisering, procedurer og digitalisering i de nordiske anerkendelseskontorer.

Det nordiske netværk for kontorer, som vurderer udenlandske erhvervsuddannelseskvalifikationer, mødtes to gange i 2013 for at diskutere praktiske problemer i forbindelse med vurderinger af denne type udenlandske kvalifikationer. Netværket gør desuden brug af et ekstranet, således at kontorerne løbende kan sparre med hinanden.

2.11.8 Dansk-tysk fælleserklæring om erhvervsuddannelser

Den tyske undervisnings- og forskningsminister og den danske undervisningsminister underskrev i november 2013 en fælles erklæring, som skal fremme den gensidige anerkendelse af erhvervsuddannelseskvalifikationer mellem Tyskland og Danmark, øge mobiliteten landene imellem og forebygge ungdomsarbejdsløshed. Som baggrund for erklæringen blev der blandt andet peget på ønsker fra erhvervsliv og myndigheder i grænseregionen.

Med henvisning til lighederne mellem de to landes erhvervsuddannelsessystemer og den gensidige tillid til uddannelsernes kvalitet fastslår erklæringen, at en dansk og en tysk erhvervsuddannelseskvalifikation er generelt sammenlignelige, medmindre der er væsentlige forskelle med hensyn til de faglige færdigheder.²²

2.11.9 International videndeling

Styrelsen for Videregående Uddannelser deltager aktivt i netværk, konferencer og møder om anerkendelse for at opdatere og udvikle styrelsens kompetencer og for at bidrage med ekspertise i udlandet. Styrelsen har i 2013 blandt andet gennemført undervisning i anerkendelse for litauiske kolleger og medarbejdere ved litauiske uddannelsesinstitutioner.

Styrelsen har haft besøg af det centrale kinesiske anerkendelseskantor, Chinese Service Center for Scholarly Exchange (CSCE), hvor man udvekslede erfaringer om anerkendelsesprincipper og -procedurer og bekræftede den bilaterale aftale om gensidig anerkendelse, som Danmark og Kina indgik i 2007.

²¹ Se www.ecahe.eu/w/index.php/JOQAR_2010-2013.

²² Fælleserklæringen er nærmere omtalt på Undervisningsministeriets hjemmeside: <http://www.uvm.dk/~UVM-DK/Content/News/Int/2013/Nov/131120-Tyskland-og-Danmark-samarbejder-om-erhvervsuddannelser>.

3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv

3.1 Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnede ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervet. Ansvar for adgangen til udøvelse af de lovregulerede erhverv er forankret hos kompetente myndigheder, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder hvorvidt kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer er opfyldt.

Her i beretningen oplyses om udviklingen inden for de lovregulerede erhverv, der er omfattede af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark.²³ Styrelsen for Videregående Uddannelser har ansvaret for denne lov og har det overordnede ansvar for, at EU's anerkendelsesdirektiv²⁴ gennemføres og anvendes ensartet og korrekt. Styrelsen varetager de tre hovedfunktioner, som er fastsat i direktivet: koordinatorfunktionen, kontaktpunktsfunktionen og funktionen som medlem af det såkaldte artikel 58-udvalg. Desuden godkender styrelsen udenlandske folkeskole- og gymnasielærer kvalifikationer og betjener kompetente myndigheder, som behandler autorisationsansøgninger, ved at foretage pligtmæssig vurdering af ansøgernes uddannelseskvalifikationer.

Anerkendelsesdirektivet er i 2013 blevet revideret, og de nye regler skal gennemføres i den nationale lovgivning inden 2016. Direktivændringerne omtales i afsnit 3.7 på side 40.

3.1.1 Anerkendelsesregler på det lovregulerede område

Der skelnes overordnet mellem sager, der er omfattede af EU's regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, sager, der behandles efter nordiske overenskomster, sager, der er omfattede af andre EU-regler og/eller internationale konventioner og aftaler, samt de øvrige autorisationssager, der udelukkende behandles efter de danske autorisationsregler.

Anerkendelsesdirektivet

Som ansøger har man krav på at blive behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv, hvis man er statsborger i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom (Schweiz), og har sine erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af disse lande. Som statsborger fra et af disse lande har man desuden ret til at få uddannelsesbeviser fra tredjelande behandlet efter anerkendelsesdirektivet, hvis man har fået uddannelsesbeviset anerkendt i et EU/EØS-land eller Schweiz og i dette land har en attesteret erhvervs erfaring af tre års varighed inden for det pågældende erhverv.

Inden for EU-sagerne skelnes der mellem ansøgninger om fast etablering (permanent arbejde) og levering af tjenesteydelser (midlertidigt og lejlighedsvist arbejde).

På grund af det danske forbehold for den del af det retlige samarbejde i EU, der vedrører visum, asyl, indvandring og andre politikker i forbindelse med den fri bevægelighed for personer

²³ Loven blev senest ændret den 1. januar 2010, se lovebekendtgørelse nr. 189 af 12. februar 2010.

²⁴ Direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

(afsnit IV i EF-traktaten, artikel 61–69), finder anerkendelsesdirektivet ikke anvendelse i Danmark på personer, der har statsborgerskab i et land uden for EU, EØS-lande og Schweiz. Undtaget herfra er personer, der har opnået ophold her i landet, jf. EU-direktiv 2004/38/EF (opholdsdirektivet), da Danmark har gennemført opholdsdirektivet.

Anerkendelsesdirektivet handler alene om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Anerkendelsesdirektivet fastsætter ikke regler om sikkerhed på arbejdspladser, beskæftiger sig ikke med arbejdsmiljøforhold og regulerer ikke ansættelsesforhold, lønforhold i medlemsstaterne eller udstationeringsforhold. Disse forhold ligger således uden for anerkendelsesdirektivets område. De faglige og administrative adfærdsregler, som nævnes i direktivets artikel 5, knytter sig direkte til erhvervsmæssige kvalifikationer. Der er tale om regler for definition af erhverv, brug af titel, grov forsømmelse, som er direkte og specifikt knyttet til forbrugerbeskyttelse og sikkerhed, samt disciplinære bestemmelser, som gælder i værtslandet for personer, der udøver det samme erhverv.

Nordiske overenskomster

Inden for visse sundheds- og lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer desuden ret til automatisk anerkendelse med henblik på adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordiske overenskomster.²⁵

Andre EU-regler og internationale regler

Samtidig gælder der inden for visse områder, navnlig inden for søfarterhverv, særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler. Visse erhvervsområder såsom revisorområdet og advokatområdet er omfattede af sektorale EU-regler, hvilket indebærer, at anerkendelsesdirektivet gælder subsidiært. For maritime erhverv, der har tilknytning til handelsflåden, gælder der specifikke EU-direktiver om minimumsuddannelseskrav for søfarende, hvorfor anerkendelsesdirektivet ikke finder anvendelse.

Øvrige regler

Ansøgninger, der ikke er omfattede af nogen af de ovennævnte regler, behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

3.1.2 Koordinatorfunktionen

Som dansk koordinator medvirker Styrelsen for Videregående Uddannelser til udarbejdelsen og gennemførelsen af EU-regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og har i denne egenskab ansvar for at repræsentere Danmark i forbindelse med forhandlingerne om anerkendelsesdirektivet. Styrelsen repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU, koordinere og overvåge de danske kompetente myndigheders administration af direktivet samt drage omsorg for, at direktivet gennemføres og anvendes ensartet, rettidigt og korrekt på de berørte erhvervsområder.

Det følger af koordinatorfunktionen, at styrelsen indsamler alle relevante oplysninger om direktivets gennemførelse i Danmark, indsamler og sammenligner oplysninger om kvalifikati-

²⁵ På sundhedsområdet: Overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinærvæsenet. På lærerområdet: Aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere, lærere i praktisk-æstetiske fag og speciallærere i grundskolen, Overenskomst mellem Danmark, Finland Island, Norge og Sverige om et fælles nordisk arbejdsmarked for lærere i folkeskolen samt Aftale om fælles arbejdsmarked for faglærere og lærere i praktisk-æstetiske fag i gymnasieskolen (gymnasiet og erhvervsskolerne). Se links på www.ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/anerkendelse-og-dokumentation/mere-om-anerkendelse/internationalt/nordisk.

onskravene på de områder, der er omfattede af direktivet, og indberetter til Europa-Kommissionen om den nationale lovgivning, betingelserne for adgang til erhvervsudøvelse og anvendelsen af direktivet. Styrelsen redegør også for eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet.

Styrelsen fungerer som et bindeled mellem Europa-Kommissionen og de danske kompetente myndigheder og videreformidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante myndigheder. Desuden står styrelsen for fortolkning af direktivets regler og for vejledning af danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse og anvendelse af direktivet på de enkelte erhvervsområder.

Styrelsen sørger for opdatering af direktivets bilag V vedrørende danske uddannelser til læge, speciallæge, tandlæge, specialtandlæge, farmaceut, sygeplejerske, jordemoder, dyrlæge og arkitekt. Som koordinator varetager styrelsen også interesser for visse erhvervsområder, der ikke er regulerede her i landet, men som på grund af stærk regulering i andre EU-lande har brug for teknisk støtte og styrket position i de regulerende lande. Som koordinator deltager styrelsen også i udviklingen og gennemførelsen af politiske initiativer, der har til formål at fjerne barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden (se afsnittet om nordisk samarbejde på side 43).

3.1.3 Kontaktpunktsfunktionen

Styrelsen for Videregående Uddannelser varetager funktionen som kontaktpunkt for erhvervs-mæssig anerkendelse. Kontaktpunktets opgaver er at give borgere, virksomheder, koordinatore, kontaktpunkter, faglige organisationer m.fl. i de øvrige medlemsstater alle de nødvendige oplysninger om betingelserne for ansøgning og adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark. Styrelsen informerer således blandt andet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer efter anerkendelsesdirektivet, især oplysninger om den nationale lovgivning om erhvervsudøvelse, herunder social- og arbejdsmarkedslovgivning, og, hvis det er relevant, fagets regler. Desuden bistår styrelsen borgerne med at udnytte de rettigheder, som anerkendelsesdirektivet giver dem, om nødvendigt gennem samarbejde med de øvrige medlemsstaters kontaktpunkter og værtsmedlemsstatens kompetente myndigheder.

Som kontaktpunkt samarbejder styrelsen med de danske ministerier, kompetente myndigheder, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer og virksomheder, når de har behov for yderligere information eller for at få kontakt til kompetente myndigheder i andre lande. Kontaktpunktet besvarer desuden ofte henvendelser om betingelserne for adgang til et givet lovreguleret erhverv i Danmark, om procedurer for ansøgning om autorisation, om klageadgang m.v.

3.2 Information om de lovregulerede erhverv

Som kontaktpunkt får Styrelsen for Videregående Uddannelser henvendelser via e-mail, telefon og Informationssystemet for det Indre Marked (IMI). Størstedelen af henvendelserne kommer fra migranter, som ønsker at få arbejde inden for lovregulerede erhverv her i landet. En mindre del af henvendelserne sendes af danske virksomheder, der ønsker at ansætte personer med udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer. Som led i kontaktpunktsfunktionen besvarer styrelsen henvendelser fra andre medlemsstaters kontaktpunkter, kompetente myndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og andre interesserede parter i udlandet.

Styrelsen driver på sin hjemmeside en portal for de lovregulerede erhverv med information på dansk og på engelsk om adgangen til at udøve de enkelte erhverv (se www.ufm.dk/le). På hjemmesiden gives også information om de rettigheder og pligter, som danskere bør være bekendte med, når de ønsker at få adgang til at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller arbejdstager i de andre EU/EØS-lande og Schweiz.

3.2.1 Informationssystemet for det Indre Marked

Til brug for det administrative samarbejde mellem myndighederne i medlemsstaterne har Europa-Kommissionen oprettet IMI, Informationssystemet for det Indre Marked. Systemet muliggør sikker udveksling af personfølsomme oplysninger mellem myndighederne i forbindelse med behandlingen af sager om anerkendelse. IMI har siden 2012 et tværgående retsgrundlag i kraft af forordningen om IMI (1024/2012).

IMI-systemets overordnede nationale koordinator i Danmark er Erhvervsstyrelsen. Styrelsen for Videregående Uddannelser (tidligere Styrelsen for Universiteter og Internationalisering) har siden 2012 været koordinator for anerkendelsesdirektivets område i IMI, og styrelsen har derfor et tæt samarbejde med Erhvervsstyrelsen på dette område.

Som kontaktpunkt for anerkendelsesdirektivet besvarer styrelsen gennem IMI også forespørgsler fra andre medlemsstaters kompetente myndigheder, når erhvervet ikke er lovreguleret i Danmark. Dette gør sig ofte gældende vedrørende arkitekt erhvervet.

Med det reviderede anerkendelsesdirektiv vil IMI-systemet blive udvidet til også at omfatte udstedelsen af erhvervs pas. For erhverv, der ikke er lovregulerede i Danmark, forventes det, at styrelsen i kraft af sin kontaktpunktsfunktion vil være den myndighed, der skal oprette erhvervs pas for danske ansøgere.

Revisionen medfører desuden, at der bliver indført en fælleseuropæisk advarselsordning. Ordningen skal fungere således, at medlemsstaternes kompetente myndigheder meddeler de kompetente myndigheder i samtlige øvrige medlemsstater om erhvervsudøvere, hvis udøvelse af erhvervmæssig virksomhed på den pågældende medlemsstats område er blevet begrænset, også midlertidigt, af nationale myndigheder eller domstole, for så vidt angår sundhedserhvervene og virksomhed med relation til uddannelse af mindreårige, herunder børnepasning og førskoleundervisning, når erhvervsudøveren udøver et erhverv, der er lovreguleret i den pågældende medlemsstat. Det forventes, at styrelsen vil være teknisk koordinator i IMI-systemet med henblik på at screene advarsler, inden de sendes til de andre medlemsstater.

Der er også sket en teknisk opdatering af proceduren for notifikationer af uddannelsesbeviser for anerkendelse på grundlag af koordinering af mindstekrav til uddannelse. Den nuværende procedure, hvor medlemsstaternes permanente repræsentationer sender nye notifikationer til Kommissionens Generalsekretariat og for arkitektuddannelsers vedkommende også de andre medlemsstaters permanente repræsentationer, bliver erstattet af en elektronisk procedure i IMI. Det forventes, at styrelsen vil være teknisk koordinator i IMI-systemet med henblik på at screene notifikationer, inden de sendes til Kommissionen, og videreformidle indkomne notifikationer for arkitektuddannelser for at vurdere, om de er egnede til at blive optaget i direktivets bilag 5.7.1.

3.2.2 SOLVIT-samarbejdet

Som led i kontaktpunkts- og koordinatorfunktionen har Styrelsen for Videregående Uddannelser bistået det danske SOLVIT-center i forbindelse med centrets behandling af enkelte klagesager indgivet af EU-erhvervsudøvere, som havde oplevet barrierer i forbindelse med etableringen i Danmark. Kompetente myndigheder og ministerier henter bistand fra styrelsen i forhold til konkrete autorisationssager, navnlig med spørgsmål om direktivets regler om anerkendelsesbetingelser og udligningsforanstaltninger og i forbindelse med behandling af klagesager. De kompetente myndigheder har også inddraget styrelsen i udarbejdelsen af danske autorisationsregler, som berører anerkendelsesdirektivet, og styrelsen har bidraget til regeludstedelsesarbejdet ved at oplyse om og fortolke de gældende EU-regler i forhold til de konkrete retsfor skrifter.

3.3 Erhverv og myndigheder

Knap 120 lovregulerede erhverv i Danmark er omfattede af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv. Tabel 12 nedenfor viser en vejledende oversigt over erhvervene per april 2014.²⁶

Ansvar for adgangen til at udøve erhvervene er aktuelt fordelt mellem 21 kompetente myndigheder.

Tabel 12: Lovregulerede erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv

Myndighed	Erhverv
Arbejdstilsynet	Arbejde med asfaltmaterialer Arbejde med epoxy og isocyanater Arbejde med styren og polyesterstøbning Arbejde med svejsning Asbestnedrivning Elevatormontør Fører af gaffelstabler Fører af gaffeltruck Fører af teleskoplæsser Kedelpasser Koordinator på byggepladser Kranfører Kølemontør Stilladsopstiller
Beredskabsstyrelsen	Brandmand Brandteknisk sagsbehandler Holdleder i redningsberedskabet/brandvæsenet Indsatsleder i redningsberedskabet
DELTA, Dansk Elektronik Lys og Akustik på vegne af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	Audiometri og høreapparattilpasning
Energistyrelsen	Ansvarlig for boreoperationer på offshoreanlæg m.v. Arbejde med asbest på offshoreanlæg Arbejde med biologiske agenser på offshoreanlæg Arbejde med epoxy og isocyanater på offshoreanlæg m.v. Arbejde med opstilling af stilladser på offshoreanlæg Arbejde med styren på offshoreanlæg Arbejde med svejsning på offshoreanlæg Arbejde som gaffeltruckfører samt fører af gaffelstabler på offshoreanlæg Arbejde som kranfører på offshoreanlæg m.v. Brandmand på offshoreanlæg m.v. Brandslukningsleder på offshoreanlæg m.v. Brøndkontrol på offshoreanlæg m.v. Energikonsulent Førstehjælper på offshoreanlæg m.v. Grundlæggende sikkerhedsuddannelse for alle ansatte på offshoreanlæg m.v. Redningsbådsfører m.v. på offshoreanlæg m.v. Skorstensfejer Teknisk ekspert til eftersyn af kedel- og varmeanlæg Underviser i sikkerheds- og sundhedsarbejde på offshoreanlæg m.v.
Erhvervsstyrelsen	Dispachør Ejendomsmægler Registreret revisor Statsautoriseret revisor Translatør og tolk

²⁶ Der kommer løbende nye lovregulerede erhverv til, mens lovreguleringen ophæves for andre erhverv. Listen over erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv opdateres på www.ufm.dk/le.

Myndighed	Erhverv
Finanstilsynet	Aktuar Bank- og investeringsrådgiver (person, der rådgiver om visse investeringsprodukter) Finansiell rådgiver Forsikringsformidler
Fødevarestyrelsen	Autoriseret veterinærsygeplejerske Behandler af fødevarer Dyrlæge Hesteinseminør Kvæginseminør Opdræt af visse dyrearter: hjortedyr, strudsefugle, ræve og fjervildt Pelsdyrinseminør Svineinseminør Trikinsøger Veterinær tekniker
Geodatastyrelsen	Landinspektør
Ingeniørforeningen i Danmark IDA	Anerkendt statiker
Justitsministeriet, Civil- og Politiafdelingen	Advokat
Miljøstyrelsen	Ansæt på deponeringsanlæg Autoriseret gyllebeholderkontrollant Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst (Sprøjtecertifikat) Støjmålinger og -beregninger
Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter	Beskikket bygningssagkyndig
NaturErhvervstyrelsen	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Naturstyrelsen	Brøndborer Driftsleder på renseanlæg Rottebekæmpelse
Psykolognævnet	Autoriseret psykolog Psykolog - beskyttet titel
Rigspolitiet	Autoriseret kontrollør ved bestemte idrætsbegivenheder Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling Kørelærer Vagtvirksomhed
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør Festfyrværker Gas-, vand- og sanitetsmester (vvs-installatør) Kloakmester
Styrelsen for Videregående Uddannelser	Lærer i de gymnasiale uddannelser (STX, HF, HX og HTX) Lærer i Folkeskolen/Folkeskolelærer
Sundhedsstyrelsen	Ambulanceassistent Ambulancebehandler Ambulancebehandler med særlig kompetence Bandagist Bioanalytiker Ergoterapeut Farmaceut Farmakonom Fodterapeut Fysioterapeut Jordemoder Kiropraktor Klinisk diætist Klinisk tandtekniker Kontaktlinseoptiker/Optommetrist Læge Optiker og optometrist Radiograf Social- og sundhedsassistent Speciallæge Specialsygeplejerske Specialtandlæge

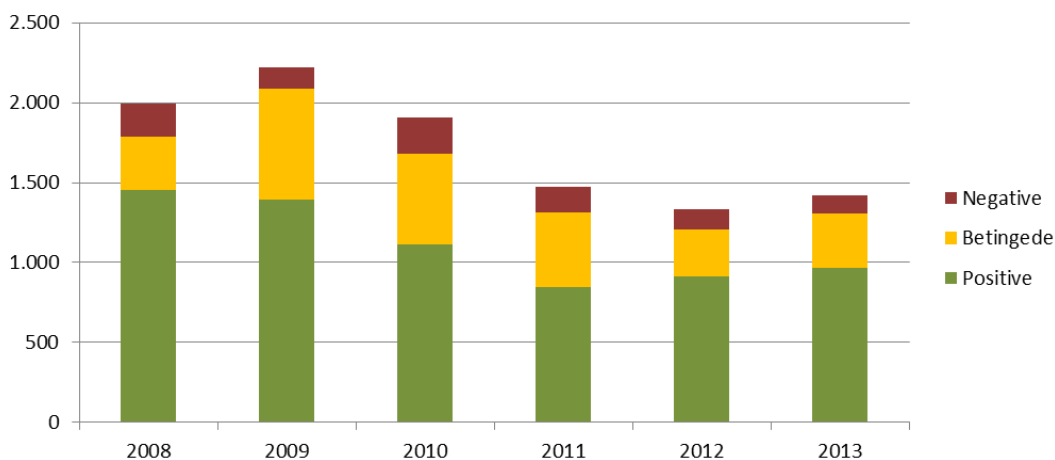
Myndighed	Erhverv
Sundhedsstyrelsen (fortsat)	Sygeplejerske Tandlæge Tandplejer
Søfartsstyrelsen	Erhvervsdykker Fisker Fiskeskipper Lods Maskinchef (på fiskeskibe) Maskinmester (på fiskeskibe) Skibsassistent/matros og motormand Skibskok Styrmand (i fiskeskibe) Øvrige erhverv, hvor der af Søfartsstyrelsen kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed
Undervisningsministeriet	Lærer i dansk for voksne udlændinge

3.4 De kompetente myndigheders afgørelser

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente myndigheders behandling af ansøgninger om autorisation og lignende i forbindelse med etablering. Tallene bygger på de kompetente myndigheders årlige statistiske indberetning til Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Samlet blev der udstedt 1.418 afgørelser i 2013, hvilket var 7 procent flere end i 2012 (1.331 afgørelser). Udviklingen de seneste seks år vises i figur 4 nedenfor.

Figur 4: De kompetente myndigheders afgørelser efter afgørelsens art

Mens Sundhedsstyrelsen havde lidt færre afgørelser end året før, steg antallet af afgørelser hos Arbejdstilsynet (+24 pct.) og Styrelsen for Videregående Uddannelser (+15 pct.). Tabel 13 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser i 2013 fordelte sig efter afgørelsernes art, og ændringerne i forhold til 2012. I tabellen optræder kun de myndigheder, der har truffet afgørelser på området i 2013.²⁷

Langt hovedparten af afgørelserne blev i 2013 fortsat truffet af tre myndigheder: Sundhedsstyrelsen (54 pct.), Arbejdstilsynet (23 pct.) og Styrelsen for Videregående Uddannelser (16 pct.), i alt 93 procent af afgørelserne.

²⁷ Ud over de sager, der indgår i beretningens opgørelser, har Søfartsstyrelsen fra og med august 2013 udstedt påtegningbeviser for udenlandske skibskokke (se afsnittet om søfartserhvervene på side 36).

Afgørelserne fordelte sig omtrent som året før med 68 procent positive afgørelser (tildeling af fuld adgang til udøvelse af det pågældende erhverv) og 8 procent negative afgørelser (afslag). Dog var der en lidt større andel betingede godkendelser (24 pct. mod 22 pct. året før) og lidt mindre andele negative og positive afgørelser.

I afgørelserne efter EU-regler ses ligesom tidligere år en langt højere andel positive afgørelser end i øvrige afgørelser, dvs. afgørelser vedrørende personer med statsborgerskab og/eller uddannelse fra tredjelande: Af afgørelserne efter EU-regler i 2013 var 91 procent positive (90 pct. året før), 5 procent betingede, og 4 procent negative. Af de øvrige afgørelser var 13 procent positive (15 pct. året før), mens 70 procent var betingede²⁸ og 18 procent negative.

Tabel 13
Afgørelser i 2013 efter myndighed og afgørelsens art

Myndighed	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		Antal	Pct.
Sundhedsstyrelsen	494	65%	224	29%	42	6%	760	-21	-3%
Arbejdstilsynet	322	100%	0	-	0	-	322	62	24%
Styrelsen for Videregående Udd.	77	33%	113	49%	42	18%	232	30	15%
Søfartsstyrelsen	15	83%	3	17%	0	-	18	-4	-18%
Psykolognævnet	21	66%	0	-	11	34%	32	21	191%
Fødevarestyrelsen	12	50%	0	-	12	50%	24	12	100%
Miljøstyrelsen	18	100%	0	-	0	-	18	18	-
Erhvervsstyrelsen	2	40%	0	-	3	60%	5	2	67%
Sikkerhedsstyrelsen	1	100%	0	-	0	-	1	1	-
Beredskabsstyrelsen	1	100%	0	-	0	-	1	0	0%
Naturstyrelsen	0	-	0	-	1	100%	1	-33	-97%
Justitsministeriet, Civil- og Politiafd.	0	-	0	-	1	-	1	-1	-50%
Geodatastyrelsen	0	-	0	-	1	100%	1	1	-
Rigspolitiet	0	-	1	100%	0	-	1	-1	-50%
DELTA (for Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse)	1	100%	0	-	0	-	1	1	-
I alt	964	68%	341	24%	113	8%	1.418	216	16%

Uddannelseskvalifikationerne kom i 70 procent af sagerne fra EU/EØS-medlemsstater (mod 72 pct. året før), i 15 procent af sagerne fra Asien, og i 7 procent af sagerne fra Europa uden for EU/EØS.

3.4.1 Udviklingen inden for de enkelte erhverv

Antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art fremgår af tabel 14 nedenfor. I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er truffet afgørelser i 2013.²⁹

Se også tal for skibskokke i afsnittet om søfartserhvervene nedenfor.

²⁸ "Betingede afgørelser" er ikke det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnethedsprøve eller gennemgå en prøvetid (efter ansøgerens eget valg), eller i visse tilfælde at dokumentere erhvervs erfaring. I de øvrige sager følges danske retsregler, og her kan betingede afgørelser også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

²⁹ Mere detaljeret statistik for sager, der er behandlet efter anerkendelsesdirektivet, kan findes i Europa-Kommissionens database over lovregulerede erhverv: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof

Tabel 14
Afgørelser i 2013 efter erhverv og afgørelsens art

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
Advokat	0	0%	0	0%	1	100%	1	-1
Ambulancebehandler	2	100%	0	0%	0	0%	2	2
Arbejde med epoxy og isocyanater	2	100%	0	0%	0	0%	2	0
Arbejde med styren og polyesterstøbning	1	100%	0	0%	0	0%	1	0
Arbejde med svejsning	4	100%	0	0%	0	0%	4	3
Audiometri og høreapparattilpasning	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Autoriseret veterinærsygeplejerske	0	0%	0	0%	3	100%	3	3
Bioanalytiker	8	62%	5	38%	0	0%	13	2
Brandmand	1	100%	0	0%	0	0%	1	0
Brøndborer	0	0%	0	0%	1	100%	1	-33
Dyrlæge	12	57%	0	0%	9	43%	21	9
Elevatormontør	2	100%	0	0%	0	0%	2	2
Farmaceut	6	32%	9	47%	4	21%	19	-3
Farmakonom	0	0%	2	50%	2	50%	4	-4
Fisker	4	67%	2	33%	0	0%	6	2
Fiskeskipper	3	75%	1	25%	0	0%	4	-1
Fysioterapeut	33	70%	14	30%	0	0%	47	9
Fører af gaffeltruck	236	100%	0	0%	0	0%	236	20
Fører af teleskoplæsser	11	100%	0	0%	0	0%	11	10
Jordemoder	3	50%	2	33%	1	17%	6	-2
Kiropraktor	3	60%	2	40%	0	0%	5	1
Klinisk diætist	1	100%	0	0%	0	0%	1	-2
Kranfører	28	100%	0	0%	0	0%	28	2
Kølemontør	1	100%	0	0%	0	0%	1	-7
Kørelærer	0	0%	1	100%	0	0%	1	1
Landinspektør	0	0%	0	0%	1	100%	1	1
Læge	173	61%	108	38%	1	0%	282	32
Lærer i de gymnasiale uddannelser	41	41%	36	36%	22	22%	99	-18
Lærer i folkeskolen	36	27%	77	58%	20	15%	133	48
Maskinmester (på fiskeskibe)	7	100%	0	0%	0	0%	7	6
Optiker	5	100%	0	0%	0	0%	5	-13
Optometrist	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Psykolog	21	66%	0	0%	11	34%	32	21
Radiograf	5	56%	3	33%	1	11%	9	4
Social- og sundhedsassistent	21	57%	2	5%	14	38%	37	-38
Speciallæge	149	100%	0	0%	0	0%	149	7
Specialtandlæge	1	100%	0	0%	0	0%	1	0
Sprøjtcertifikat	18	100%	0	0%	0	0%	18	18
Statsautoriseret revisor	2	67%	0	0%	1	33%	3	2
Stilladsopstiller	37	100%	0	0%	0	0%	37	35
Styrmænd (i fiskeskibe)	1	100%	0	0%	0	0%	1	1

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
Sygeplejerske (inkl. evt. specialsygeplejersker)	61	43%	71	50%	11	8%	143	12
Tandlæge	22	63%	6	17%	7	20%	35	-17
Tandplejer	0	0%	0	0%	1	100%	1	0
Translatør og tolk	0	0%	0	0%	2	100%	2	0
Gas-, vand- og sanitetsmester	1	100%	0	0%	0	0%	1	1
Andre erhverv	–	–	–	–	–	–	–	-32
I alt	964	68%	341	24%	113	8%	1.418	85

Sundhedserhvervene

Mens sundhedserhvervene som helhed lå på næsten samme antal afgørelser i 2013 som året før, steg antallet for erhvervene læge, sygeplejerske og fysioterapeut, mens det faldt for social- og sundhedsassistent, optiker og tandlæge.

Som egentlige afgørelser tæller Sundhedsstyrelsen kun afgørelser om varig autorisation og om betingelser for at opnå varig autorisation. Ud over tallene i tabellen blev der i 2013 udstedt 104 begrænsede autorisationer til læger (mod 58 året før), 18 til sygeplejersker (15), 6 til fysioterapeuter (4), 3 til kiropraktorer (4), 1 til tandlæger (8), 1 til bioanalytikere (1) og 3 til jordemødre.

Der blev i maj 2013 indført nye regler for autorisation af visse sundhedspersoner, der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS. De nye regler medfører, at de pågældende sundhedspersoner fremover skal gennemføre en sprogprøve i dansk, og at jordemødre skal bestå relevante fagprøver, før de kan opnå begrænset autorisation eller varig autorisation.³⁰

Søfartserhvervene

Menige søfarende (skibsassistenter, matroser, motormænd) og skibskokke optræder ikke i tallene ovenfor, da der normalt ikke udstedes dansk anerkendelsesbevis for disse grupper. Det gælder generelt for skibsassistenter, matroser og motormænd, at stort set alle sager om udenlandske kvalifikationer vedrører personer, der ikke er bosatte i Danmark, og hvis eneste tilknytning er, at de skal beskæftiges på et skib under dansk flag i international fart. Det medfører, at Søfartsstyrelsen kun selv foretager en direkte vurdering af meniges faglige kvalifikationer på baggrund af faktorer som eksamensbeviser, erhvervs erfaring (fartstid) m.v. i de få tilfælde, hvor de pågældende er bosatte i Danmark og ønsker udstedelse af et dansk kvalifikationsbevis.

Menige søfarende og skibskokke i skibe i Dansk Internationalt Skibsregister behøver ikke anerkendelse af deres uddannelse, når de har en godkendt STCW-”basic training” m.m. Kontrollen af disse kvalifikationer foretages af rederierne selv eller af bemandingsfirmaer, som rederierne benytter til ansættelserne. Søfartsstyrelsens dokumentation for ansættelse af menige bygger derfor på, at rederen foretager en mønstringsindberetning for den menige til styrelsen, hvoraf det blandt andet fremgår, på hvilket skib og i hvilken periode den menige er ansat (”forhyret”).

Med virkning fra den 20. august 2013 er der indført krav om påtegningsbevis for udenlandske skibskokke. Før denne dato tilgik dokumentation af kvalifikationer for skibskokke ikke direkte Søfartsstyrelsen. Det pågældende rederi vil, når det ansætter skibskokke, kontrollere skibskokkes kvalifikationer. Efter den 20. august 2013 har Søfartsstyrelsen udstedt 626 påtegningsbeviser for udenlandske skibskokke, heraf 132 for EU/EØS-borgere. Tilsvarende tal var ikke til rådighed for 2012.

³⁰ Se bekendtgørelsen om autorisation af visse sundhedspersoner, der er statsborgere i og/eller uddannet i lande uden for EU/EØS (bkg. nr. 478 af 10. maj 2013).

3.4.2 Sagsbehandlingstid

De kompetente myndigheders sagsbehandlingstider var i 2013 generelt stort set uændrede i forhold til 2012. Ifølge indberetningerne blev sagsbehandlingstiden holdt under tre måneder i ca. 92 procent af sagerne i 2013 (mod ca. 91 pct. året før), hvorved fremgangen i forhold til de tidligere år blev fastholdt. Tabel 15 nedenfor viser den omtrentlige fordeling af afgørelser efter sagsbehandlingstid.³¹

Tabel 15

Afgørelser i 2013 efter sagsbehandlingstid i måneder³²

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	I alt
Mindre end 1 måned	75%	43%	64%
Mellem 1 og 2 mdr.	14%	24%	17%
Mellem 2 og 3 mdr.	9%	15%	11%
Mellem 3 og 4 mdr.	2%	10%	5%
Mellem 4 og 5 mdr.	1%	3%	2%
Mellem 5 og 6 mdr.	0%	2%	1%
Over 6 mdr.	0%	3%	1%
I alt	100%	100%	100%

Sagsbehandlingstiden var i 2013 under tre måneder i 97 procent af EU/EØS-sagerne, en stigning fra 92 procent året før. Tre måneder er den frist, der gælder som udgangspunkt efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv. Dog er der mulighed for i særlig vanskelige tilfælde at forlænge fristen med en måned, med undtagelse af de erhverv, der er omfattede af anerkendelsesdirektivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskrav (læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge) eller af direktivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervs erfaring (lovregulerede erhverv under Sikkerhedsstyrelsens ansvar).

3.5 Pligtmæssig vurdering

Styrelsen for Videregående Uddannelser samarbejder med de kompetente myndigheder og med uddannelsesinstitutioner i forbindelse med den såkaldte pligtmæssige vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer, som i en del tilfælde skal indgå i myndighedernes afgørelser om autorisation.³³

Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen har en generel fritagelse for den pligtmæssige vurdering på grundlag af redegørelser for deres procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. De erhverv, der tidligere hørte

³¹ Tallene for sagsbehandlingstid oplyses med forbehold for forskelle i opgørelsesmetoder og manglende indberetning af sagsbehandlingstider for nogle af erhvervene, bl.a. fordi der ikke måles sagsbehandlingstid for speciallægeanerkendelser.

³² Tallene bygger på 89 procent af afgørelserne, idet Sundhedsstyrelsen ikke måler sagsbehandlingstid for udstedelse af speciallæge- eller specialtandlægeanerkendelser samt godkendelse af ambulanceassistenter og ambulancebehandlere.

³³ Den pligtmæssige vurdering følger af § 2a i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer (lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007).

under Lægemedelstyrelsen, dvs. farmaceut og farmakonom, er dog ikke omfattede af Sundhedsstyrelsens fritagelse. Der er ikke i 2013 indgivet anmodninger om nye fritagelser.

I 2013 modtog Styrelsen for Videregående Uddannelser 58 anmodninger om pligtmæssig vurdering fra de kompetente myndigheder, omtrent det samme antal som året før, hvor der kom 56. Anmodningerne kom primært fra Sundhedsstyrelsen (21), Psykolognævnet (19) og Fødevarestyrelsen (9).

3.5.1 Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en pligtmæssig vurdering, fra en sag er fuldt oplyst, var i 2013 på 39 dage, uændret i forhold til 2012. Tallet inkluderer den tid, der går med at høre en relevant uddannelsesinstitution.

SÅDAN FUNGERER PLIGTMÆSSIG VURDERING

Formålet med den såkaldte pligtmæssige vurdering er at understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer lever op til gældende standarder.

Den enkelte kompetente myndighed har som udgangspunkt pligt til at indhente en vurdering af uddannelseskvalifikationerne fra Styrelsen for Videregående Uddannelser, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fuldt ud. Undtaget for pligtmæssig vurdering er dog ansøgninger, der behandles efter anerkendelsesdirektivets regler om automatisk anerkendelse af kvalifikationer, og myndigheder, der har opnået fritagelse.

Den pligtmæssige vurdering kan ikke mindst have betydning for afgørelsen om autorisation, når de faglige kvalifikationer er opnået i lande uden for EU/EØS og Schweiz, for i sådanne sager mangler der ofte informationer om, hvad den enkelte uddannelse indeholder, og hvilke rettigheder den giver.

I den forbindelse undersøger styrelsen, om de medbragte uddannelseskvalifikationer er opnået på en uddannelsesinstitution, der er offentligt anerkendt i uddannelseslandet. Desuden indhenter styrelsen fra en relevant dansk uddannelsesinstitution en indholdsmæssig vurdering af den udenlandske uddannelse, herunder om de udenlandske kvalifikationer i det væsentligste kan sidestilles med indholdet af den tilsvarende danske uddannelse. Hvis den udenlandske uddannelse ikke kan sidestilles, oplyser uddannelsesinstitutionen, hvilke faglige elementer ansøgeren skal supplere med for at have kvalifikationer på niveau med den danske uddannelse.

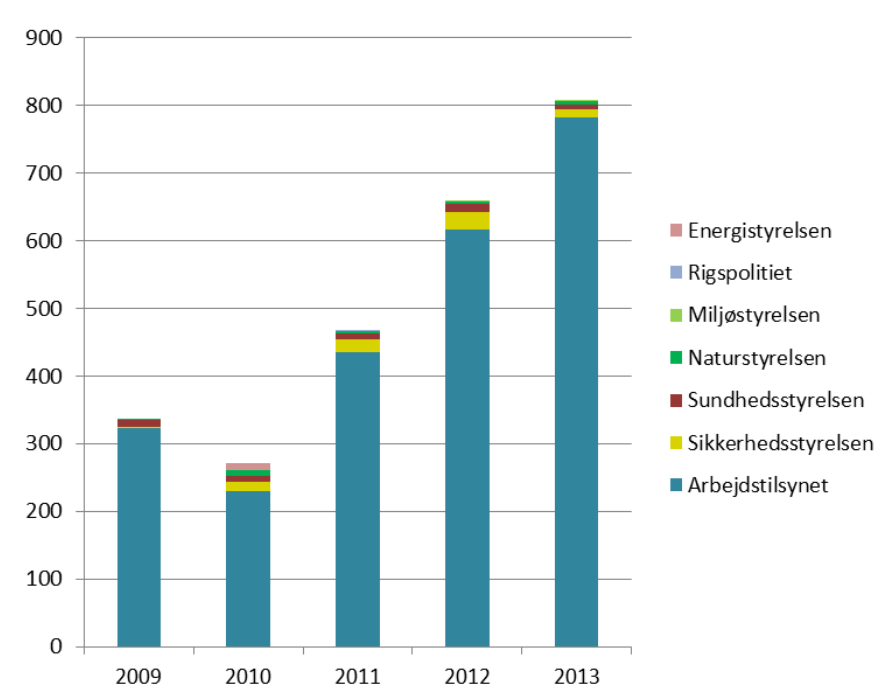
Styrelsen sender den kompetente myndighed sin samlede vurdering, som er bindende for myndighedens afgørelse, for så vidt angår ansøgerens uddannelseskvalifikationer.

3.6 Tjenesteydere fra EU/EØS-lande

Hvis man er statsborger og etableret som erhvervsudøver i et andet EU/EØS-land, har man efter EU's anerkendelsesdirektiv ret til at udøve sit erhverv midlertidigt og lejlighedsvist i Danmark, hvis man forinden sender en skriftlig anmeldelse til den kompetente myndighed. Kravet om anmeldelse gælder dog kun, hvis det indgår i de regler, der i Danmark gælder for erhvervet.

Ifølge de kompetente myndigheders årlige indberetninger blev der i 2013 indgivet 806 anmeldelser om levering af tjenesteydelser. Antallet af anmeldelser har været stigende hvert år siden 2010 og har stort set fundet sted inden for erhvervsområder under Arbejdstilsynet, som det fremgår af figur 5 nedenfor. Arbejdstilsynet modtog i 2013 hele 97 procent af anmeldelserne.

Figur 5: Tjenesteyderes forudgående anmeldelser efter myndighed

Tabel 16

Tjenesteyderes anmeldelser efter myndighed og erhverv

Myndighed	Erhverv	2011	2012	2013	Ændring seneste år	
Arbejdstilsynet	Asbestnedrivning	8	29	31	2	7%
Arbejdstilsynet	Kranførere	76	119	154	35	29%
Arbejdstilsynet	Kølemontør	23	5	3	-2	-40%
Arbejdstilsynet	Stilladsopstillere	49	32	45	13	41%
Arbejdstilsynet	Svejsere	46	51	45	-6	-12%
Arbejdstilsynet	Teleskoplæssere	45	15	76	61	407%
Arbejdstilsynet	Truckførere	187	364	427	63	17%
Miljøstyrelsen	Sprøjteførere	0	1	1	0	0%
Naturstyrelsen	Brøndborere	3	3	4	1	33%
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatører	5	15	5	-10	-67%
Sikkerhedsstyrelsen	Festfyrværkere	5	4	2	-2	-50%
Sikkerhedsstyrelsen	Kloakmestere	3	3	1	-2	-67%
Sikkerhedsstyrelsen	VVS-installatører ^{*)}	6	5	4	-1	-20%
Sundhedsstyrelsen	Læge	8	12	8	-4	-33%
Andre erhverv		4	-	-	-	-
I alt		468	658	806	148	22%

*) 2012-tallet for VVS-installatører er rettet.

Stigningen i 2013 skyldtes hovedsagelig et øget antal anmeldelser fra truck-, teleskoplæsser- og kranførere, som det fremgår af tabel 16 ovenfor.

Anmeldelserne i 2013 vedrørte erhverv, hvor der foretages forudgående kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer, med undtagelse af lægeerhvervet (8 anmeldelser). Næsten alle de kontroller, der blev afsluttet i årets løb, førte til et positivt svar: 739 godkendelser og 2 afslag.

Personer etableret i Polen stod bag 53 procent af alle anmeldelserne i 2013 (431 mod 231 året før). Tyskland udgjorde stadig den næststørste gruppe med 17 procent af anmeldelserne (141 mod 210 året før). Antallet af anmeldelser fra Litauen steg fra 0 til 6 procent (fra 2 til 52 anmeldelser).

3.7 Revision af anerkendelsesdirektivet

I efteråret 2013 blev anerkendelsesdirektivet (2005/36/EF) revideret, idet EU-Parlamentet og Rådet vedtog direktiv 2013/55/EU. Direktivforslaget blev vedtaget i Europa-Parlamentet med 596 stemmer for, 37 imod og 31 undlader.

Forslaget om en revision af direktivet blev fremsat af Europa-Kommissionen den 19. december 2011.³⁴ Regeringen har generelt støttet revisionen og lagt vægt på, at anerkendelsessystemet fungerer på en måde, der sikrer høj kvalitet og høj faglig standard i erhvervsudøvelsen.

Det overordnede politiske formål med revisionen af direktivet er at bidrage til at skabe vækst og job i EU ved at gøre det mindre byrdefuldt for fuldt kvalificerede EU-borgere at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller lønmodtager i en anden medlemsstat og sikre, at EU-borgere opnår de rettigheder og garantier om fri bevægelighed, som Traktaten sikrer dem.

Revisionen af anerkendelsesdirektivet medfører en række ændringer og opdateringer vedrørende anerkendelsen af erhvervsmæssige kvalifikationer, hvoraf de vigtigste er beskrevet i de følgende afsnit.

De nye regler trådte i kraft den 17. januar 2014 og skal senest være gennemført i den nationale lovgivning den 18. januar 2016. Det er Uddannelses- og Forskningsministeriet, Styrelsen for Videregående Uddannelser, der koordinerer arbejdet. Uddannelsesministeren vil i den forbindelse fremsætte lovforslag om ændring af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv.

Styrelsen for Videregående Uddannelser vil som led i sin koordinatorfunktion bistå de øvrige myndigheder, som skal ændre og opdatere lovgivningen om det enkelte lovregulerede erhverv, og styrelsen vil i implementeringsprocessen blandt andet fungere som bindeled mellem Kommissionen og de danske kompetente myndigheder.

Styrelsen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe på embedsmandsniveau bestående af to repræsentanter for hvert af de elleve berørte ministerier. Arbejdsgruppen skal sikre rettidig, korrekt og ensartet gennemførelse af direktivet på de danske lovregulerede erhvervsområder, gennemførelse af transparensinitiativet her i landet og udarbejdelse af det danske bidrag til transparensinitiativet på EU-plan samt sikre indførelse af det europæiske erhvervspas her i landet.

3.7.1 Det Europæiske Erhvervspas (EPC)

Et af de nye tiltag, der skal fremme arbejdskraftens mobilitet, er indførelsen af et såkaldt "europæisk erhvervspas" (European Professional Card, EPC) på et antal udvalgte erhvervsområder. Erhvervspasset, som er et elektronisk certifikat, skal fremme informationsudvekslingen mellem erhvervsudøverens værtsmedlemsstat og hjemlandet, hvad enten erhvervsudøveren ønsker at etablere sig eller at levere tjenesteydelser.

³⁴ Forhandlingsprocessen er beskrevet i beretningen for 2012.

Den kompetente myndighed i hjemlandet skal først kontrollere gyldigheden og ægtheden af de dokumenter, som ansøgeren har indsendt, hvorefter den opretter et erhvervspas, som den via IMI (Internal Market Information System) sender til værtsmedlemsstaten som en ansøgning om anerkendelse.

Myndighederne i værtsmedlemsstaten vil modtage en fuldt oplyst sag af hjemlandet og skal derfor ikke bruge administrative ressourcer på at verificere alle de oplysninger, som allerede er blevet undersøgt af hjemlandet.

Det forventes, at seks sundhedsfaglige områder og ingeniørområdet bliver de første, som får indført EPC. EPC skal være klar til brug senest i januar 2016.

3.7.2 Transparensinitiativet

Transparensinitiativet skal som led i direktivets gennemførelse undersøge omfanget af lovregulerede erhverv i EU. Formålet med initiativet er at sikre større gennemsigtighed og berettigelse for de regulerede erhverv i medlemsstaterne og derigennem styrke vækst og mobilitet i EU.

Regeringen har støttet forslaget om, at medlemsstaterne gennemfører en undersøgelse af omfanget af lovregulerede erhverv, da det kan virke hæmmende for mobiliteten i EU, at visse erhverv er lovregulerede i ét land og ikke i et andet. Regeringen har i den forbindelse fundet det relevant, at det på EU-plan undersøges, hvorvidt lovregulering af visse erhverv i medlemsstaterne vil kunne knyttes til nogle objektive kriterier.

Transparensøvelsen er allerede iværksat for de ca. 120 lovregulerede erhverv her i landet. I perioden februar til december 2014 gennemføres en såkaldt "screening" af nationale regler bag lovregulerede erhverv i EU og en gensidig evaluering med deltagelse af alle medlemsstater. Screeningen omfatter nationale tilladelsesordninger såsom autorisationsordninger, obligatoriske og frivillige certificeringer, beskyttede titler, obligatorisk medlemskab af faglige organisationer eller lignende, og medlemsstaterne skal blandt andet godtgøre, at al relevant regulering lever op til disse tre bærende principper:

- Nødvendighed: En ordning eller et krav skal kunne begrundes med et tvingende alment hensyn.
- Ikke-diskrimination: Der må ikke forskelsbehandles på baggrund af nationalitet – hverken direkte (nationalitetskrav) eller indirekte (f.eks. bopælskrav).
- Proportionalitet: Tilladelsesordningen (f.eks. autorisation) er egnet til og står mål med det konkrete beskyttelseshensyn, og formålet kan ikke opnås på en mindre indgribende måde.

Medlemsstaterne skal fremlægge fuldstændige nationale handlingsplaner om initiativet inden april 2015. Handlingsplanerne skal baseres på tilbunds gående analyser af hindringerne for adgang til et erhverv, økonomiske konsekvenser af reguleringen og mulige alternative reguleringsmekanismer eller liberaliseringsmodeller.

Medlemsstaterne skal senest den 18. januar 2016 (skæringsdatoen for gennemførelse af direktivet på samtlige lovregulerede erhverv) sende Kommissionen en rapport om resultaterne af screeningen og oplysninger om de krav, medlemsstaterne agter at opretholde, samt grunden til, at de anser disse krav for at være ikke-diskriminerende, nødvendige, proportionelle og begrundede i et tvingende alment hensyn i medlemsstaterne. Rapporterne bliver efterfølgende forelagt alle medlemsstater med en høringsfrist på seks måneder.

I marts 2016 udsender Kommissionen en handlingsplan og specifikke anbefalinger, og senest den 18. januar 2017 forelægger Kommissionen sine endelige konklusioner for Rådet og Europa-Parlamentet.

3.7.3 Øvrige nye regler

Advarselssystem

Det reviderede direktiv styrker patientsikkerheden ved at skærpe kontrollen af sprogfærdigheder hos sundhedspersonale og ved at indføre et fælleseuropæisk advarselssystem for de erhverv, hvor man arbejder med sundhed eller børn og unge. Hensigten er at etablere en sikkerhedsmechanisme, sådan at borgere ikke kommer i kontakt med personer, som er dømt for fejlbehandling, overtrædelse af faglige eller disciplinære regler i erhvervet eller for en anden, relevant strafbar handling (f. eks. pædofili).

Uddannelseskrav

Med revisionen af direktivet sker der også en kvalitetssikring på uddannelsesområdet. Det betyder blandt andet, at minimumskravene for de vigtigste sundhedsfaglige uddannelser fremover i højere grad vil ligne de danske. De fælleseuropæiske minimumsuddannelseskrav til læger, sygeplejersker, jordemødre, dyrlæger, farmaceuter, tandlæger og arkitekter er således blevet opdateret efter mere end tyve år. Ligeledes er instrumenter som ECTS-point og den Europæiske Kvalifikationsramme, der sikrer transparens og sammenlignelighed af uddannelser, indarbejdet i direktivet.

Mere automatisk anerkendelse

Direktivet åbner nu for mere automatisk anerkendelse af faglige kvalifikationer. Medlemsstaterne kan aftale og kan beslutte at indføre de såkaldte ”fælles uddannelsesrammer” og ”fælles uddannelsesestest”. Alle, der har opnået kvalifikationer inden for sådanne rammer, vil få ret til automatisk anerkendelse af kvalifikationer i alle de medlemsstater, som har tiltrådt aftalen. Desuden bliver det muligt for dimittender at få anerkendt et praktikophold fra en anden medlemsstat, når praktikopholdet indgår som et krav til autorisation.

Delvis anerkendelse

Med det reviderede direktiv bliver det muligt at få adgang til at udøve en del af et lovreguleret erhverv, som erhvervsudøveren er fuldt kvalificeret til at udøve i hjemlandet. Det vil gavne erhvervsudøvere, hvis erhverv eksisterer som et selvstændigt erhverv i hjemlandet, men som indgår som en del af et andet, anderledes struktureret lovreguleret erhverv i værtslandet. F.eks. vil en fuldt kvalificeret ingeniør fra medlemsstat A få adgang til at arbejde som ”vejingeniør” i medlemsstat B, hvor erhvervet omfatter både vej- og jernbaneingeniørfag.

Hurtigere procedurer

Det reviderede direktiv har til hensigt at styrke anerkendelsesrammer og processer, som gør, at faglige kvalifikationer kan anerkendes på en hurtig, effektiv og pålidelig måde. Sagsbehandlingsfristerne er efter revisionen af direktivet blevet kortere, og der indføres som nævnt et europæisk erhvervspas på en række områder. En borger kan starte anerkendelsesproceduren i sit eget hjemland i stedet for lede efter og sende autorisationsansøgningen i udlandet. Hvis en myndighed ikke overholder en sagsbehandlingsfrist til brug for anerkendelse, bliver kvalifikationer anerkendt efter princippet om stiltiende anerkendelse. Desuden får en tjenesteyder, som har erhvervspas og ønsker at levere tjenesteydelser midlertidigt, mulighed for at bruge sit erhvervspas i 18 måneder i flere medlemsstater.

3.7.4 Konference om direktivrevisionen

Som led i udbredelsen af information om direktivets revision og om nordisk samarbejde på området afholdt Styrelsen for Videregående Uddannelser den 2. oktober 2013 en konference i sam-

arbejde med Nordisk Ministerråd om arbejdskraftens frie bevægelighed og anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i de nordiske lande og i EU.

Det overordnede formål med konferencen var at henlede ministeriernes, styrelsernes og arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationernes opmærksomhed på de aktuelle nordiske og europæiske politiske initiativer, som skal bidrage til fjernelsen af barrierer for arbejdskraftens fri bevægelighed i Norden og i EU.

Målgruppen for konferencen var primært de berørte embedsmænd i de nordiske lande og EU med faglig indsigt i direktivet samt repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter. I alt deltog 138 repræsentanter for myndigheder og arbejdsmarkedets parter i de nordiske lande.

Der blev på konferencen præsenteret og drøftet fire hovedemner: 1) Moderniseringen af anerkendelsesdirektivet, 2) Fjernelse af grænsehindre i Norden, 3) Den danske regerings gennemgang af de lovregulerede erhverv i Danmark og 4) Gennemførelse af anerkendelsesdirektivet i dansk lovgivning og i nordiske lande.

Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked præsenterede anerkendelsesdirektivets nye regler og besvarede en række spørgsmål om den fremtidige anerkendelse af kvalifikationer i EU.

Nordisk Ministerråd præsenterede de initiativer og projekter, som på nordisk plan skal bidrage til fjernelsen af grænsehindre i nordiske lande, og oplyste om betydningen af fjernelsen af grænsehindre, som derfor er sat højt på dagsordenen i de nordiske lande. Emnet blev desuden drøftet med det nordiske grænsehindringsforums repræsentant. Endvidere blev der fremlagt resultater og anbefalinger fra Damvad-studiet om mobilitet inden for de lovregulerede erhverv i Norden (se afsnit 3.8 nedenfor).

Det danske Erhvervs- og Vækstministerium fortalte om den danske regerings konkurrencepolitiske pakke med henblik på at fremme konkurrencen og reducere omfanget af administrative byrder. I forlængelse heraf blev der oplyst om den tværministerielle taskforce, der gennemgår de lovregulerede erhverv i Danmark og undersøger, om adgangen til enkelte lovregulerede erhverv og de beskyttelseshensyn, som oprindeligt dannede baggrund for at lovregulere disse erhverv, kan opnås på en alternativ og mindre byrdefuld måde.

På konferencen bidrog ligeledes de nordiske koordinatore og kontaktpunkter for erhvervsmæssig anerkendelse med præsentation af anerkendelsespraksis i de enkelte nordiske lande. Afslutningsvis blev der informeret om arbejdsdelingen og om de tidsmæssige, lovtekniske og indholdsmæssige krav til rettidig og korrekt gennemførelse af direktivet i Danmark og i de nordiske lande.

3.8 Nordisk samarbejde

Fjernelse af grænsehindre har været centralt placeret på den nordiske dagsorden fra 2011 til 2013. Et af de emner, som hører under grænsehindre, er barrierer for arbejdskraftens frie bevægelighed i Norden. I foråret 2013 indgik regeringen og alle Folketingets partier en politisk aftale, som skal nedbryde grænsehindre og sikre den frie bevægelighed imellem de nordiske lande. Et element i aftalen er netop anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer til brug for autorisation på tværs af de nordiske lande.

De nordiske lande er enige om at arbejde for at bekæmpe grænsehindre for at skabe arbejdspladser og vækst i Norden. Nordisk Ministerråd har på denne baggrund iværksat en undersøgelse af de lovregulerede erhverv i de nordiske lande. Undersøgelsen, som er gennemført af konsulenthuset Damvad, har blandt andet kortlagt, hvilke erhverv der kræver autorisation i de enkelte nordiske lande, beskrevet samarbejdet mellem godkendelsesmyndighederne og identificeret områder, hvor samarbejdet skal styrkes for at lette mobiliteten af arbejdskraft i Norden.

Undersøgelsen peger på, at de nordiske lande har en grundlæggende interesse i at fjerne grænsehindre på arbejdsmarkedet. Der er f.eks. lige nu overskud på arbejdskraft i sundhedssektoren og på skoleområdet i Danmark, mens Norge mangler arbejdskraft på begge områder. Undersøgelsen viser desuden, at der er stor forskel på, hvilke erhverv de enkelte nordiske lande har valgt at lovregulere; overlappet i reguleringen er kun på 20 procent.

Undersøgelsens resultater blev som nævnt præsenteret på konferencen den 2. oktober 2013, og de blev derefter diskuteret af eksperter i regi af Nordisk Ministerråds sekretariat. Der er en bred enighed om, at man inden for de eksisterende økonomiske rammer i videst mulige omfang skal reducere antallet af eksisterende grænsehindre, styrke den forebyggende indsats samt aktivt informere borgerne og virksomhederne om de eksisterende grænsehindre, og at opfølgningen skal ske inden for rammerne af gældende EU-ret, herunder det reviderede anerkendelsesdirektiv. Alle de nordiske lande har tiltrådt det gældende anerkendelsesdirektiv.

I en erklæring om den nye strategi og handlingsplan for fjernelse af grænsehindre i Norden i oktober 2013 har de nordiske statsministre peget på fire konkrete mål:

- at arbejde for et åbent og velfungerende fælles arbejdsmarked
- at skabe de bedst mulige forudsætninger for, at nordiske virksomheder kan agere på tværs af grænserne i Norden
- at sikre en, så vidt muligt, ensartet gennemførelse af EU-retlig lovgivning i Norden ved hjælp af en løbende dialog mellem de nordiske lande
- at arbejde for, at landene, når det er nødvendigt, kommunikerer indbyrdes, når nye love og regler bliver indført, med henblik på at undgå, at der opstår nye grænsehindre.

3.9 Konkurrencepakken

En tværministeriel taskforce er nedsat for at gennemgå de lovregulerede erhverv i Danmark på baggrund af regeringens konkurrencepolitiske udspil fra oktober 2012, ”Styrket konkurrence til gavn for Danmark”.

Reguleringen betyder, at der ikke er fri adgang til erhvervet, hvilket begrænser adgangen for nye aktører, både danske og udenlandske. Hermed svækkes konkurrencen for de enkelte erhverv til skade for produktiviteten og forbrugerpriserne. Blandt andet har Europa-Kommissionen for nylig påvist, at der er en generel tendens til negativ sammenhæng mellem graden af lovregulerede erhverv og produktiviteten.

I forlængelse heraf har regeringen iværksat en gennemgang af lovregulerede erhverv med henblik på en ophævelse af unødvendig regulering. Det er blevet undersøgt, om ikke adgangen til det enkelte erhverv og de beskyttelseshensyn, som oprindeligt dannede baggrund for at lovregulere erhvervet, kan opnås på en alternativ og mindre byrdefuld måde. Den tværministerielle taskforce har gennemgået de lovregulerede erhverv i Danmark med sigte på at fremme konkurrence og enklere regler for de lovregulerede erhverv. Taskforcen har afleveret konkrete forslag til, hvor det kan være relevant at gennemføre enklere regler for de lovregulerede erhverv i Danmark. Resultaterne vedrørende taskforcens arbejde indgår i regeringens vækstplan 2014, ”Danmark helt ud af krisen – virksomheder i vækst”.